

Pijnstilling op de verloskamers: *no pain no gain?*

Oscar van den Bosch
Obstetrisch anesthesioloog
Kinderanesthesioloog

UMC Utrecht
Wilhelmina Kinderziekenhuis

**Sinai
Health**

Mount Sinai Hospital
Joseph & Wolf Lebovic Health Complex

+ 30°C

- 30°C

Pijnstilling op de verloskamers: *no pain no gain?*

Wat is de rol van **pijn en pijnstilling** tijdens de partus?

Wat is een epiduraal en **hoe werkt het?** Wat is een **walking epidural**?

Wat moet de gynaecoloog weten over **haemodynamiek**?

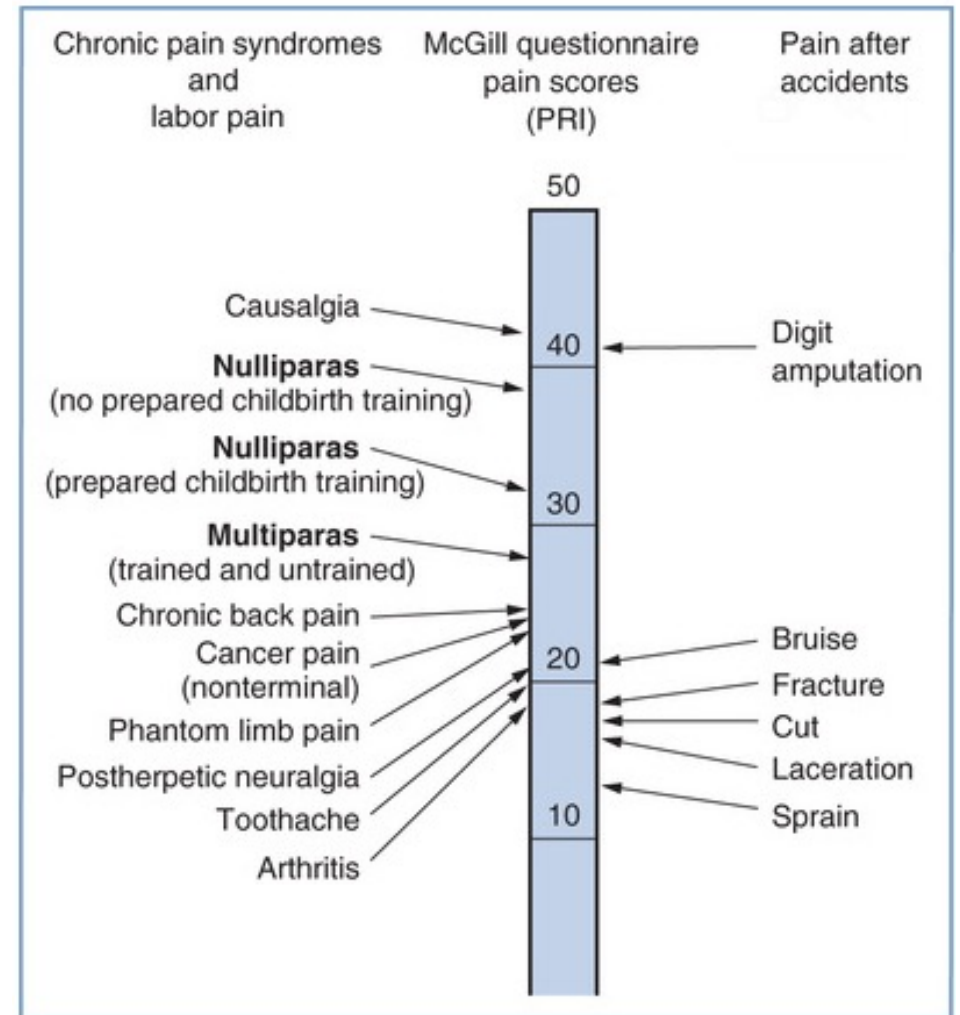
Wat zijn de belangrijkste **complicaties** van neuraxiale technieken?

What's new: ernstige maternale morbiditeit, toekomst in Nederland

Proefkonijnen - Dennis en Valerio krijgen weeën (with English subtitles)

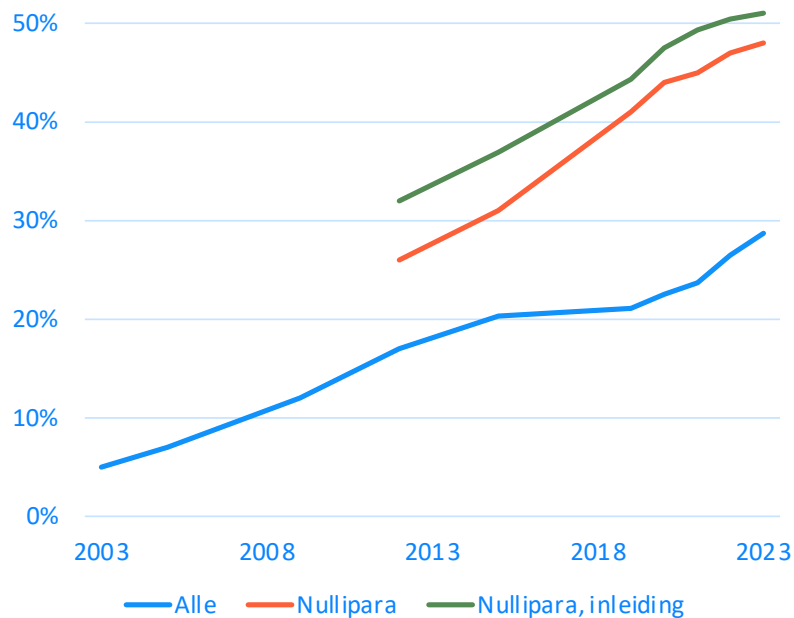
Pain 1984;19:321-37

“There is no other circumstance where it is considered acceptable for a person to experience severe pain, amenable to safe intervention, while under a physician's care.”

American College of Obstetricians and Gynecologists, 2017

Trends

Epidurale pijnstilling (Perined)

België: 70%, VS: 78%, "urban VS": 95%

UMC Utrecht
Wilhelmina Kinderziekenhuis

1V Opiniepanel **Rapport**

Zorg en pijnbestrijding bij de bevalling

27 augustus 2021
Auteur: Rozemarijn Lubbe

Open reacties Op

Ruggenprik niet gehad vanwege teveel ontsluiting

Van de vrouwen die van tevoren liever zonder pijnbestrijding wilden bevallen heeft 27% er toch zelf om gevraagd en 35% heeft pijnbestrijding gekregen. De helft (52%) van de vrouwen die uiteindelijk met pijnbestrijding zijn bevallen terwijl ze het van tevoren niet wilden, zegt dat ze het anders niet hadden gered. 20% heeft het gevoel dat ze heeft gefaald.

"Ik had het gevoel dat de verloskundige van het ziekenhuis het niet nodig vond dat ik met pijnbestrijding zou bevallen."

Samenvatting
1 op 3 vindt dat een vrouw zonder pijnbestrijding moet bevallen

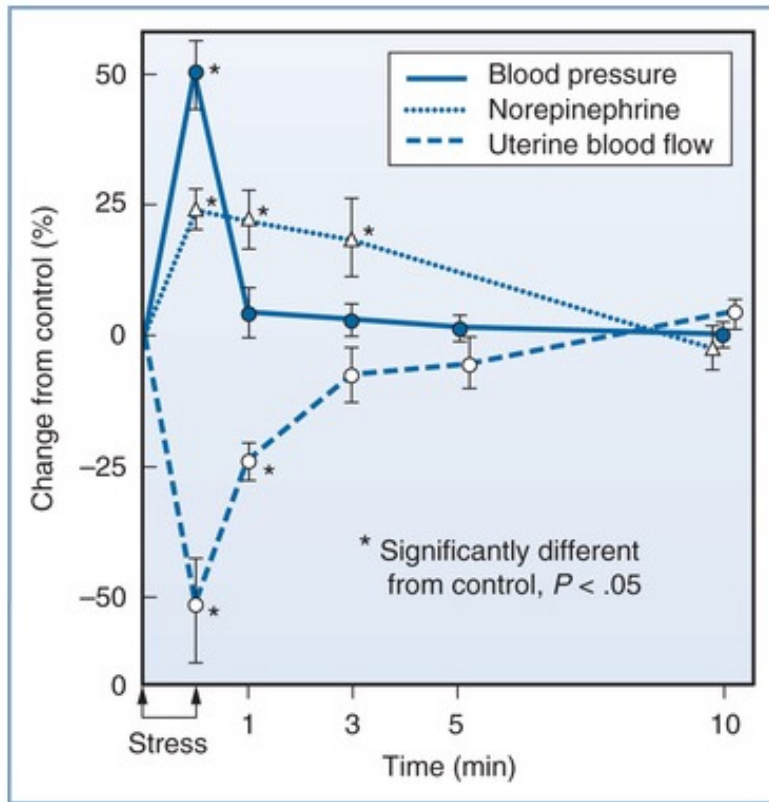

Waar of niet waar...?

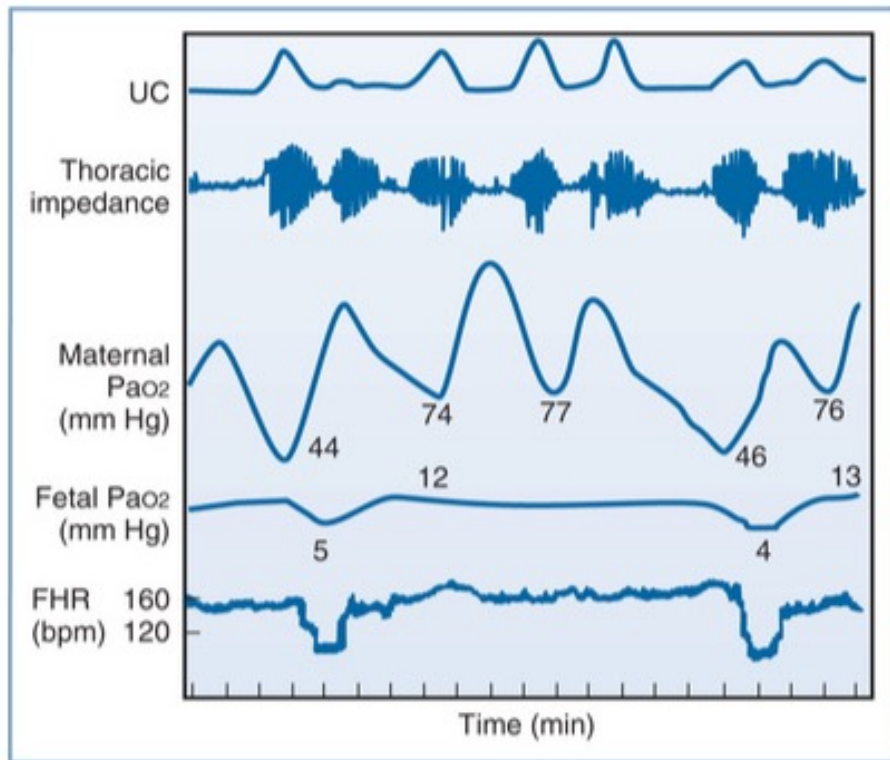
1. **Pijn tijdens de bevalling heeft een functie**
2. **Pijn en stress leiden tot betere contracties**
3. **Pijn kan leiden tot foetale bradycardieën**
4. **Pijnstilling kan leiden tot foetale bradycardieën**

Pijn en uteroplacentaire perfusie

Ernstige onbehandelde pijn kan leiden tot verminderde uteroplacentaire flow

Pijn en foetale conditie

Ernstige onbehandelde pijn kan leiden tot foetale bradycardie

Adrenaline

α 1:

Vasoconstrictie
Pupildilatatie
Gastroparese

β 1:

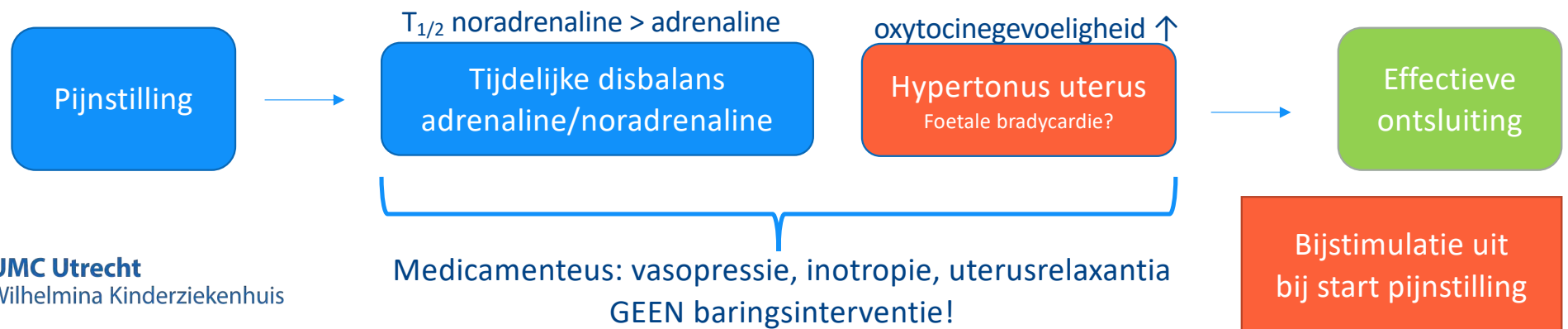
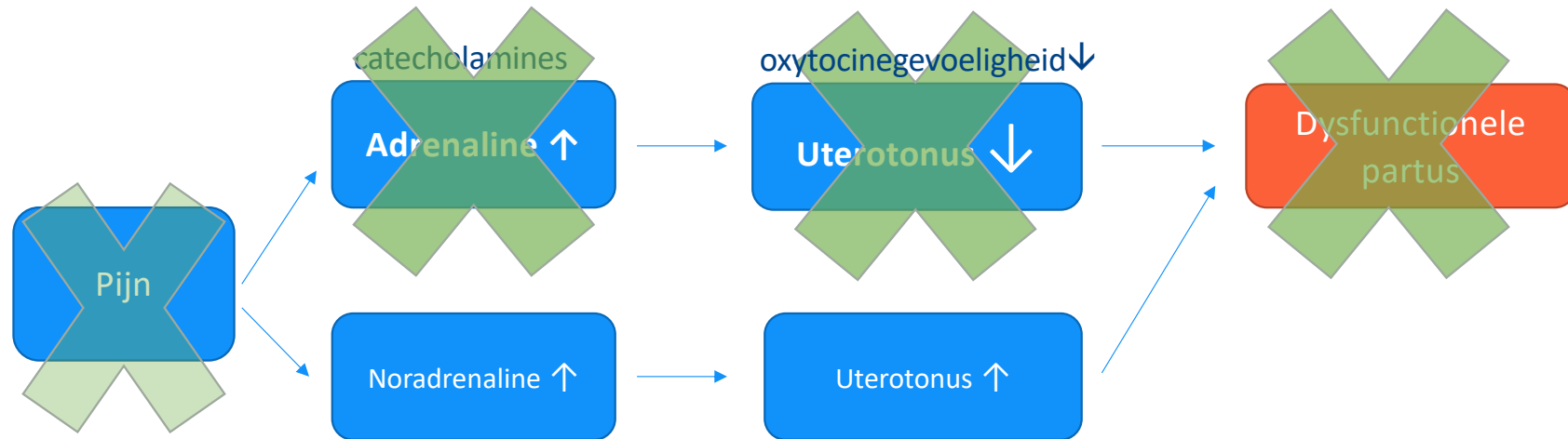
Tachycardie
Inotropie
Renine

β 2:

Bronchodilatatie
Tocolyse

Hormonale respons op pijn en pijnstilling

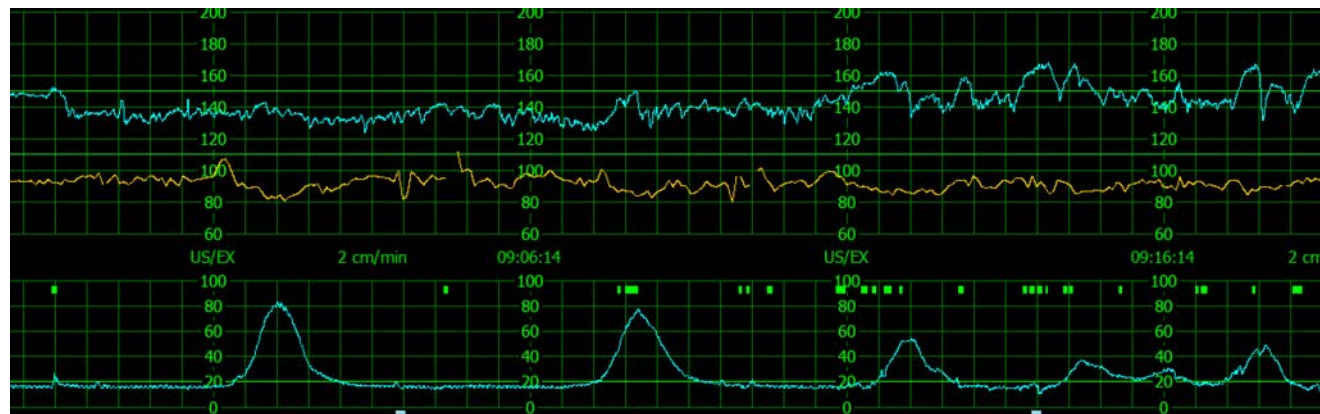

Casus

Moeder: 34 jr, G1P0, 39+3, verwijzing pijnstilling
Foetus: Geschat gewicht 3050 gram (p10-50)
Baring: SROM sinds 6 u, contracties a 3 min, 6 cm ontsluiting

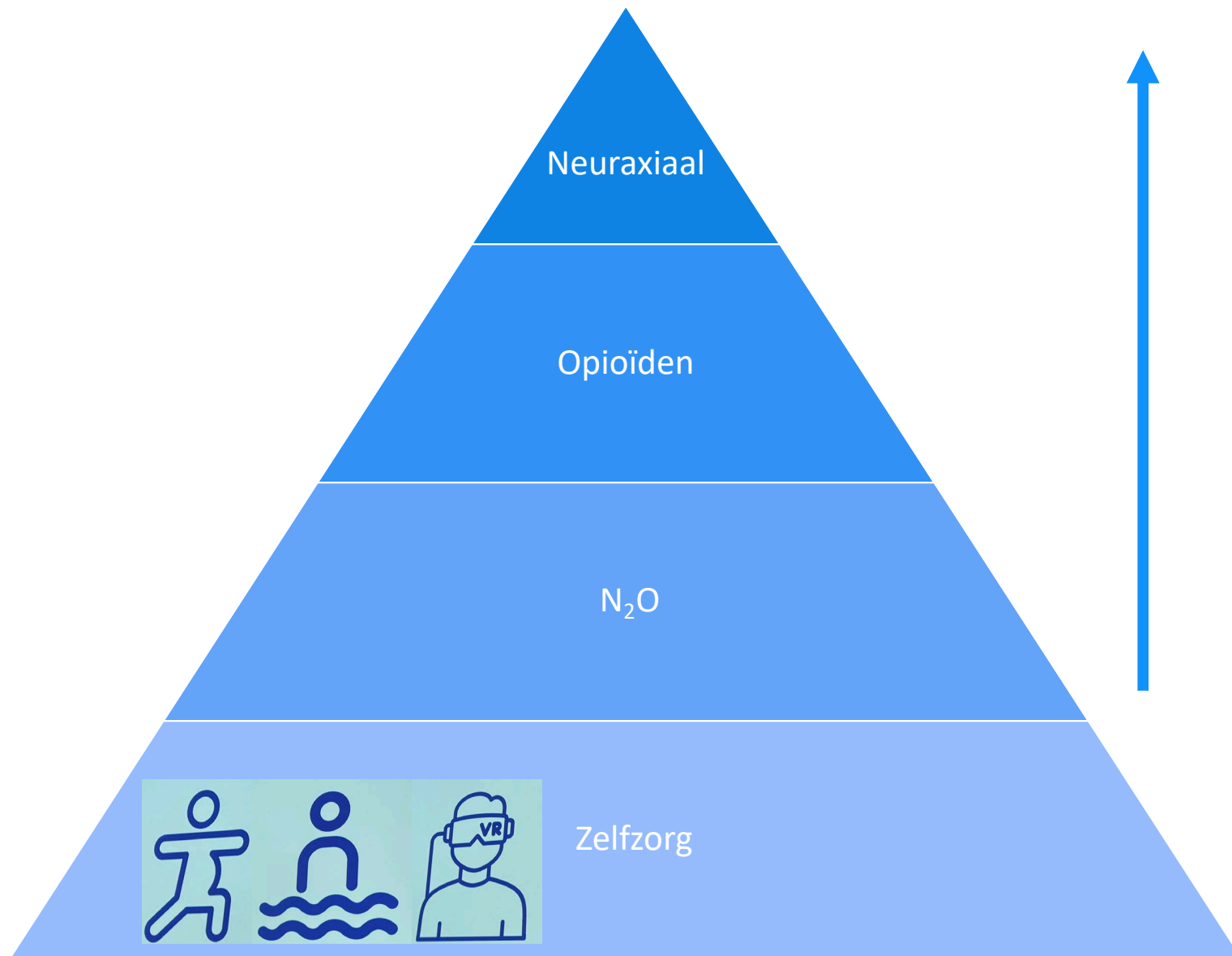
In paniek

Hoe ziet uw counseling eruit?

Perfekte pijnstilling?
Geen pijn
Geen hypotensie
Geen motorblok
Geen jeuk
Geen effect op partus/foetus

Slechte pijnstilling?
Ontevredenheid
Traumatische ervaring
PTSS/PND
Sectio onder algeheel
Neurologische complicaties
Juridische consequenties

**Reductie van
pijnlijke stimuli**

**Activatie van
perifere sensorische
receptoren,
gate control theory**

**Versterken van descenderende
inhibitoire pathways**

Zelfzorg

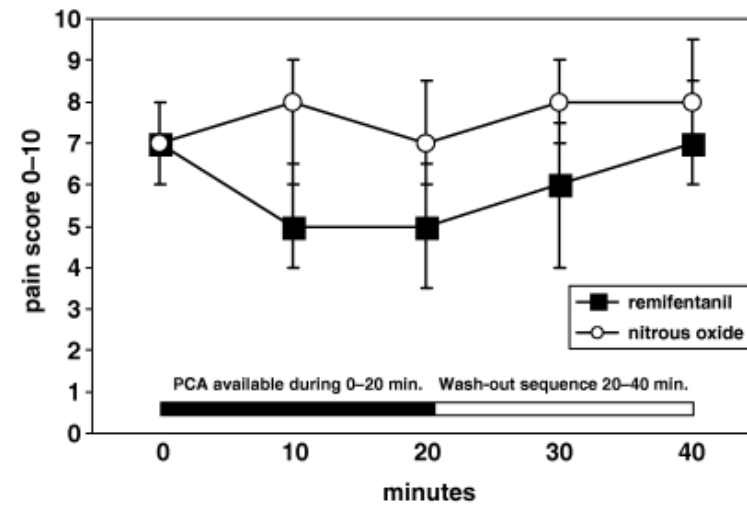
Continuous support for women during childbirth (Review)

Bohren MA, Hofmeyr GJ, Sakala C, Fukuzawa RK, Cuthbert A

Continue begeleiding geassocieerd met...

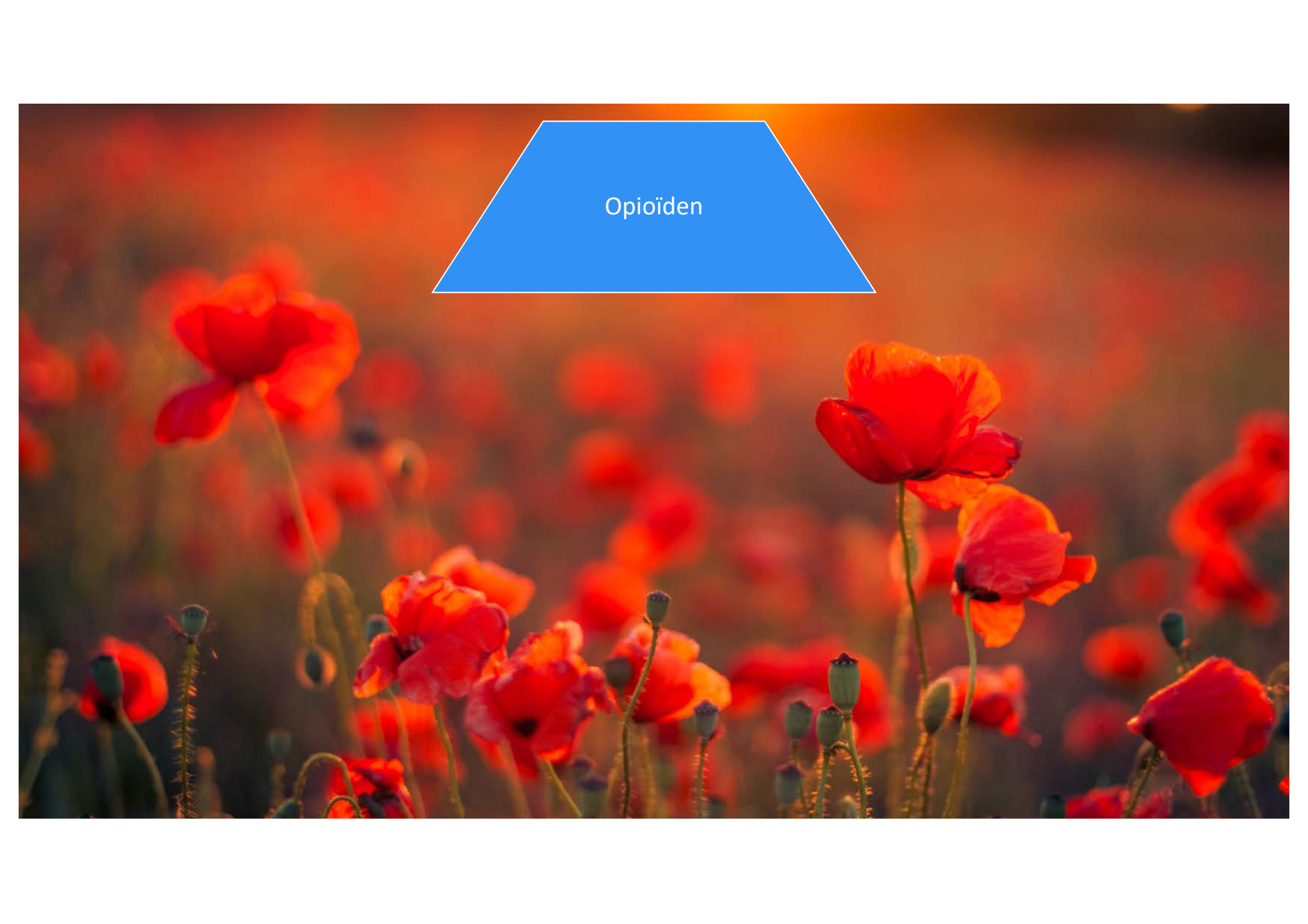
- Kortere duur van de partus
- Minder sectio's
- Minder kunstbevallingen
- Minder lage Apgar scores
- Minder negatieve gevoelens over bevallen

N₂O

Volmanen et al, Acta Anaesthesiol Scand 2005;49:453-8

Kan in eerste lijn
Werkt snel en kort
Matige pijnstilller
Misselijkheid
Broeikasgas, 273x CO₂

A photograph of a field of red poppies at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The poppies are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds. A blue trapezoidal shape is overlaid on the top center of the image, containing the word "Opioiden" in white text.

Opioiden

Opioiden

Intravenous remifentanil patient-controlled analgesia versus intramuscular pethidine for pain relief in labour (RESPITE): an open-label, multicentre, randomised controlled trial

Matthew J A Wilson, Christine MacArthur, Catherine A Hewitt, Kelly Handley, Fang Gao, Leanne Beeson, Jane Daniels, on behalf of the RESPITE Trial Collaborative Group*

Lancet 2018; 392: 662–72

Welk opioïd moeten we kiezen?

- **A terme met pijnstillingswens met opiaten (n=401)**
  - n=201 **remifentanil** PCA 40 mcg lockout 10 min
  - n=200 **pethidine** i.m. 100 mg a 4 uur
- **Primaire uitkomst:** conversie naar epiduraal
- **Remifentanil superieur aan pethidine; 19% vs 41% (OR 0.48)**

Remifentanyl PCA

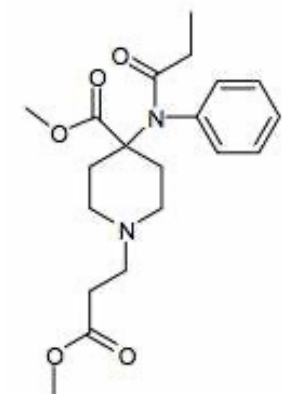
Ultrakortwerkend synthetisch opioïd met halfwaardetijd van 3 minuten

Ondergaat degradatie door niet-specifieke weefsel- en plasma-esterases

Is lipofiel en gaat over placenta, maar ondergaat relatief snelle foetale eliminatie

Off-label tijdens de partus

30 mcg bolus, lockout 3 min
→ Vergt coördinatie!

Remifentanyl

UMC Utrecht
Wilhelmina Kinderziekenhuis

Ronel I, Weiniger CF. BJA Ed 2019

Kranke et al. *BMC Pregnancy and Childbirth* 2013, **13**:139
<http://www.biomedcentral.com/1471-2393/13/139>

 BMC
Pregnancy & Childbirth

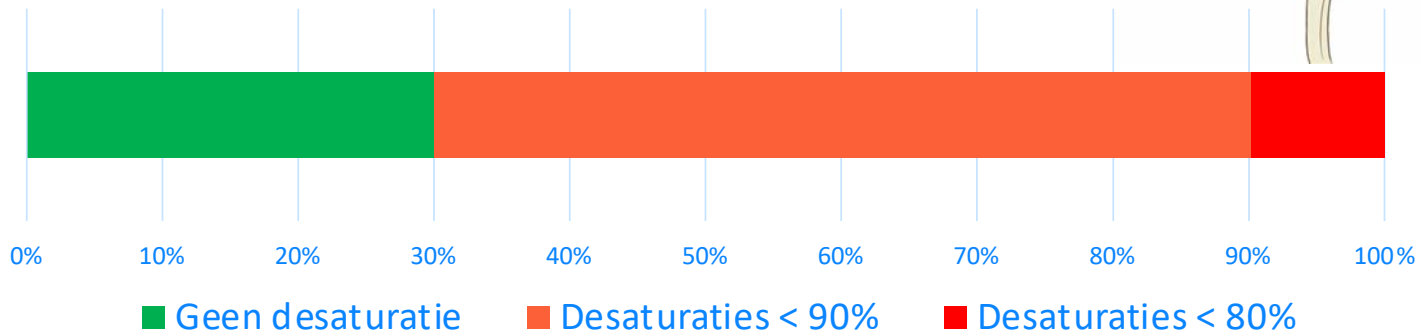
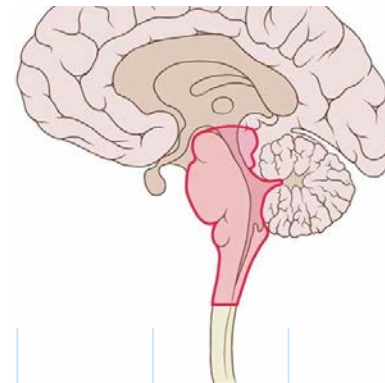
DEBATE

Open Access

Must we press on until a young mother dies? Remifentanil patient controlled analgesia in labour may not be suited as a “poor man’s epidural”

Peter Kranke^{1*}, Thierry Girard², Patricia Lavand’homme³, Andrea Melber⁴, Johanna Jokinen¹, Ralf M Muellenbach¹,
Johannes Wirbelauer⁵ and Arnd Hönig⁶

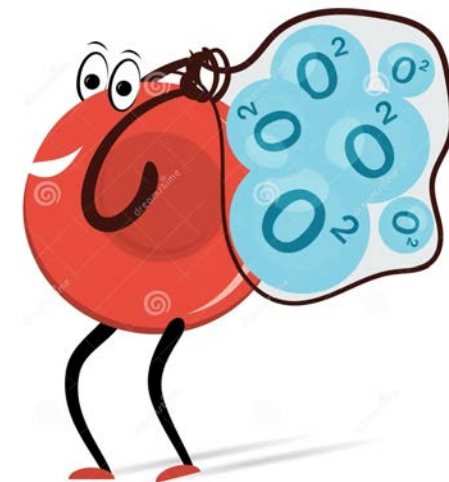
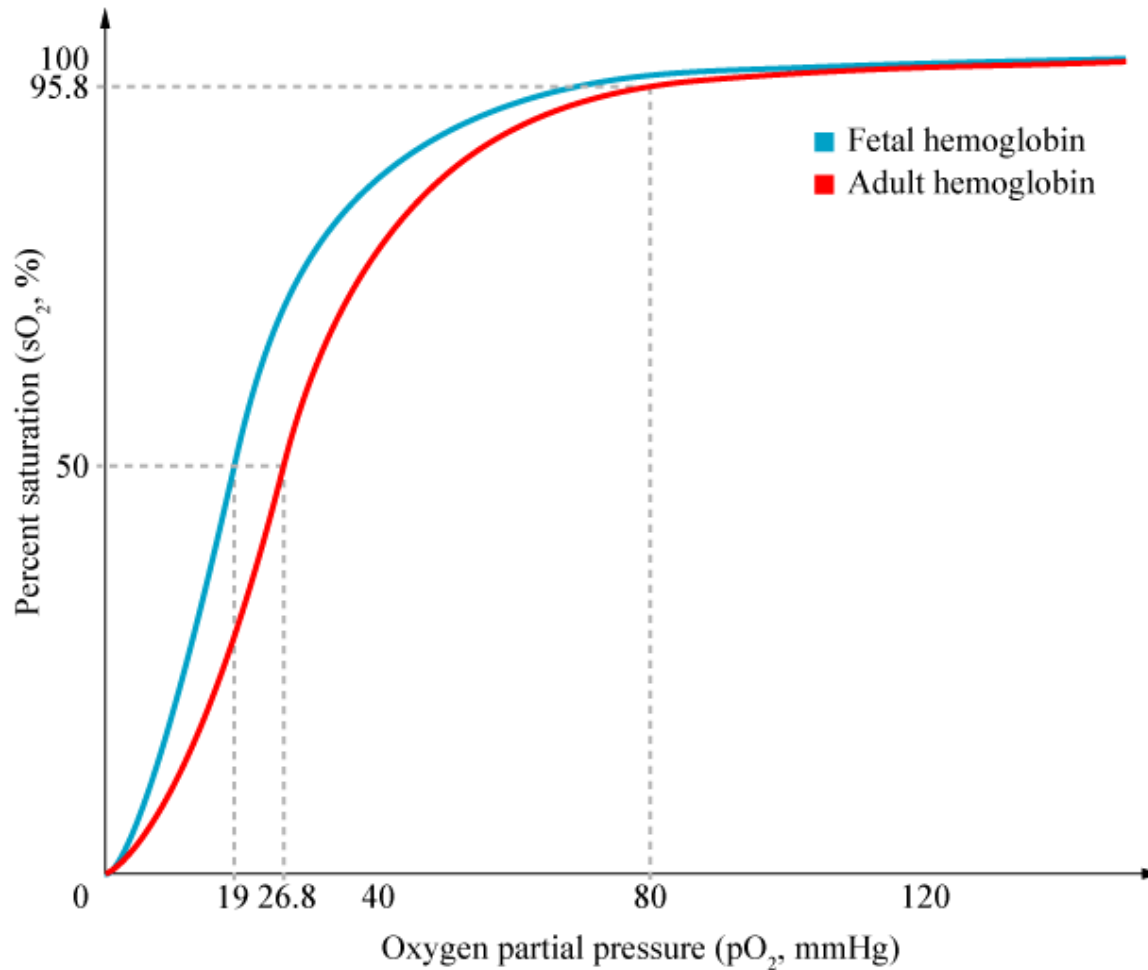
Hypoxie bij remifentanyl

Bolus 20 – 50 mcg
Messmer et al, Anaesthesia 2015

- **1:1 begeleiding noodzakelijk voor monitoring en interventie**
- **Nederlandse richtlijn:**
  - **Streef naar 1:1 begeleiding**
  - **Eerste 30 min arts of verloskundige**
  - **Tweede 30 min verloskundige of verpleegkundige**

Maternale hypoxemie

Foetale oxygenatie met name bepaald door placentaire **flow**

ELSEVIER

www.obstetanesesthesia.com

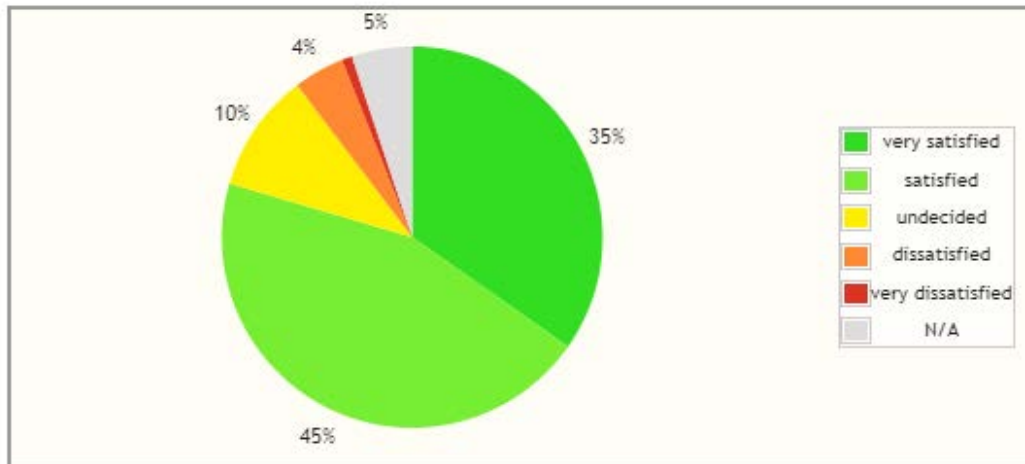
ORIGINAL ARTICLE

Remifentanyl patient-controlled analgesia in labour: six-year audit of outcome data of the RemiPCA SAFE Network (2010–2015)

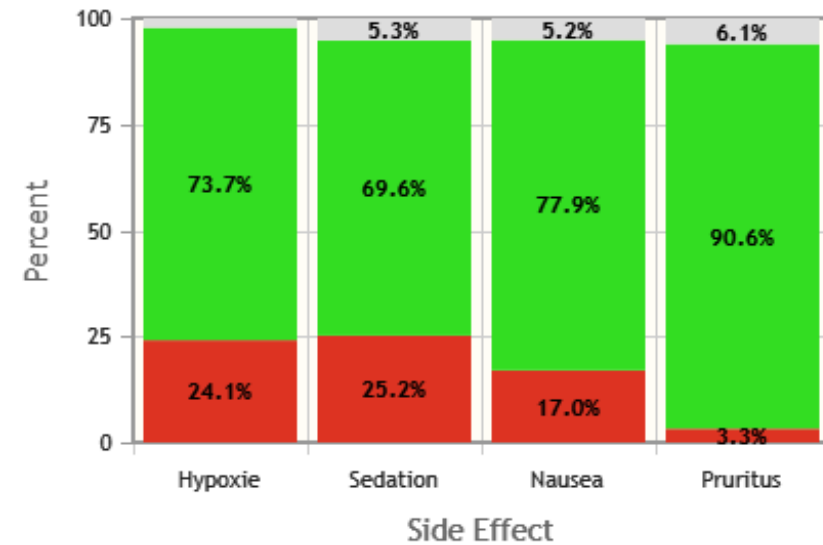
A.A. Melber,^a Y. Jelting,^b M. Huber,^c D. Keller,^d A. Dullenkopf,^e T. Girard,^f P. Kranke^b

Satisfaction of the Mother

Side Effects

RESEARCH

Patient controlled analgesia with remifentanyl versus epidural analgesia in labour: randomised multicentre equivalence trial

OPEN ACCESS

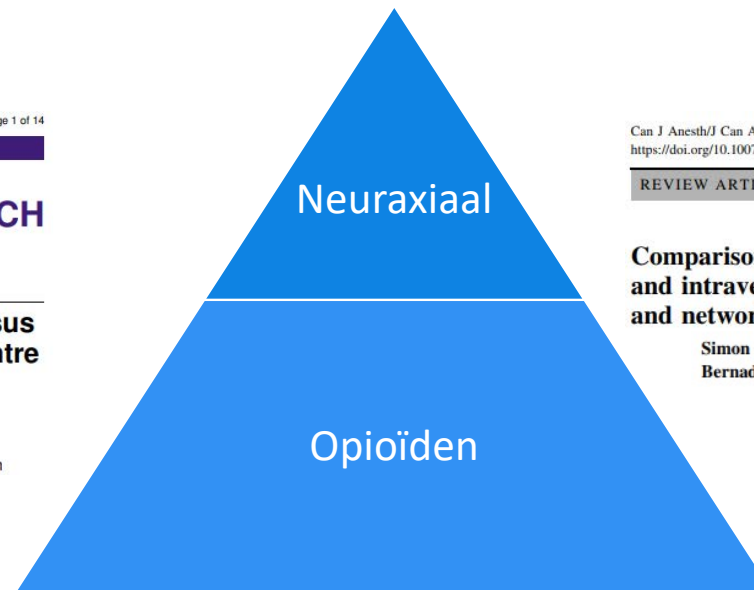
Liv M Freeman *gynaecologist*¹, Kitty W Bloemenkamp *gynaecologist*¹, Maureen T Franssen

REVIEW ARTICLE/BRIEF REVIEW

Comparison of different delivery modalities of epidural analgesia and intravenous analgesia in labour: a systematic review and network meta-analysis

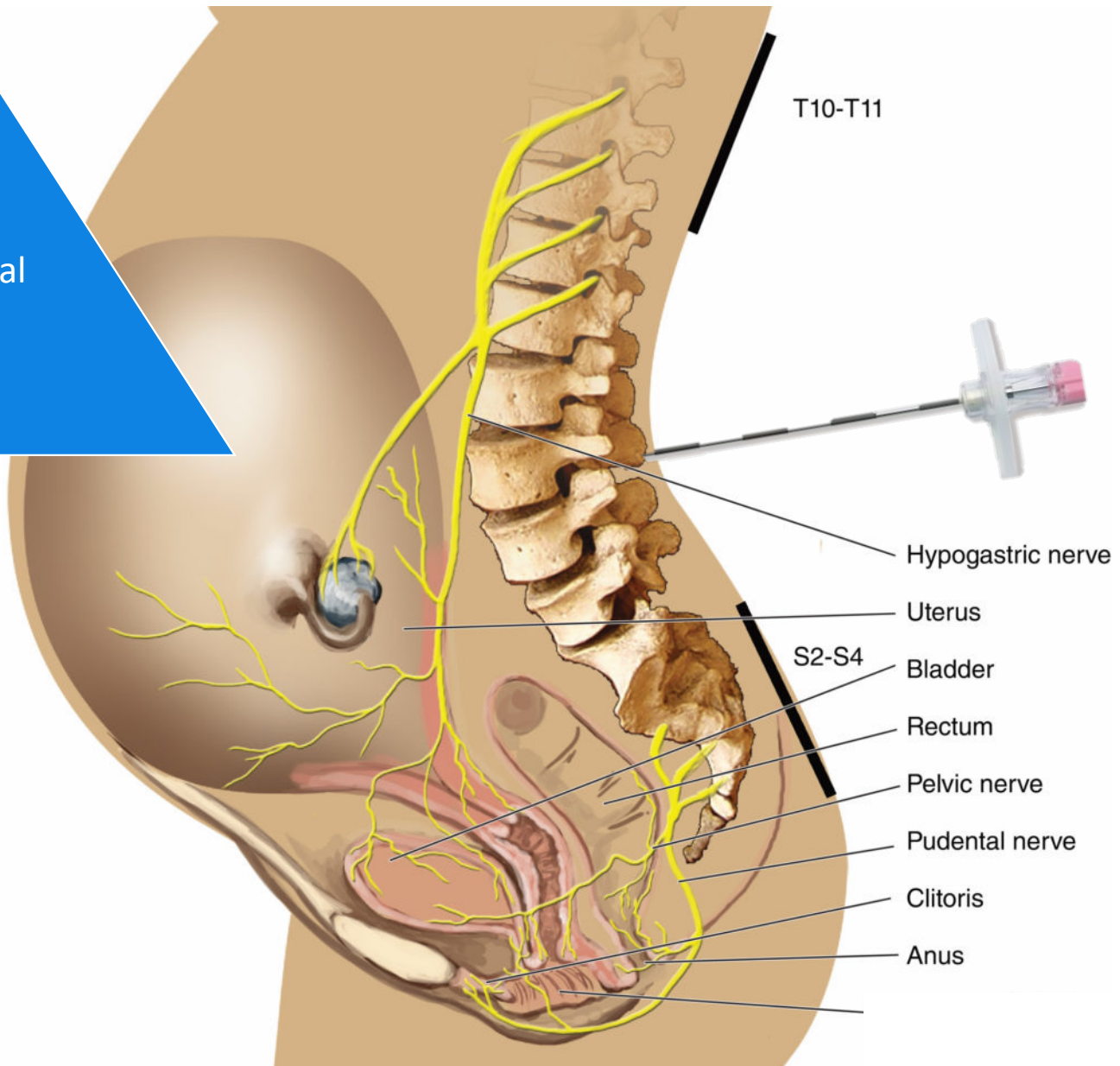
Simon Wydall, FRCA · Danaja Zolger, FRCA · Adetokunbo Owolabi, FRCA · Bernadette Nzekwu, FRCA · Desire Onwochei, FRCA · Neel Desai, FRCA

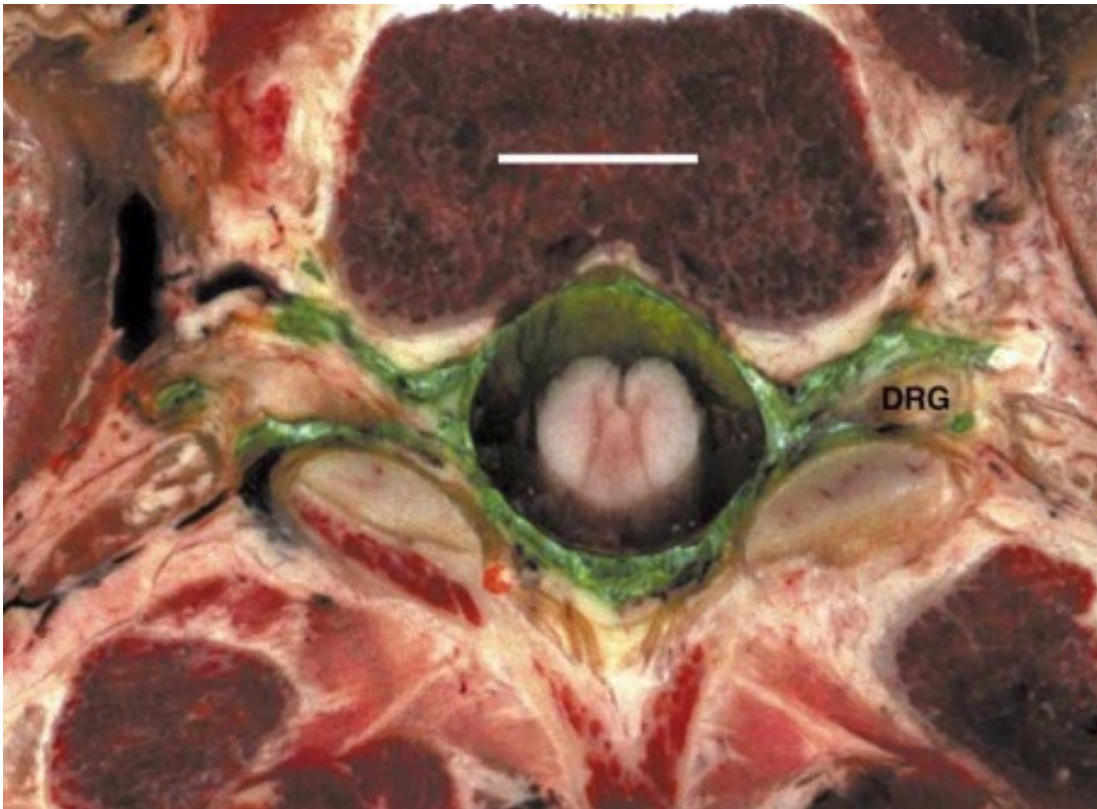

- Neuraxiale pijnstilling superieur t.o.v. remifentanyl
- Remifentanyl: 13-25% conversie naar epiduraal
- Superioriteit epiduraal neemt toe in de tijd (na eerste uur)

“Remifentanyl als epiduraal gecontraïndiceerd is”

Neuraxiaal

Hogan, Reg Anesth Pain Med 2002

Doel: midthoracaal tot sacraal

Continue achtergrondinfusie

“10 ml/uur”

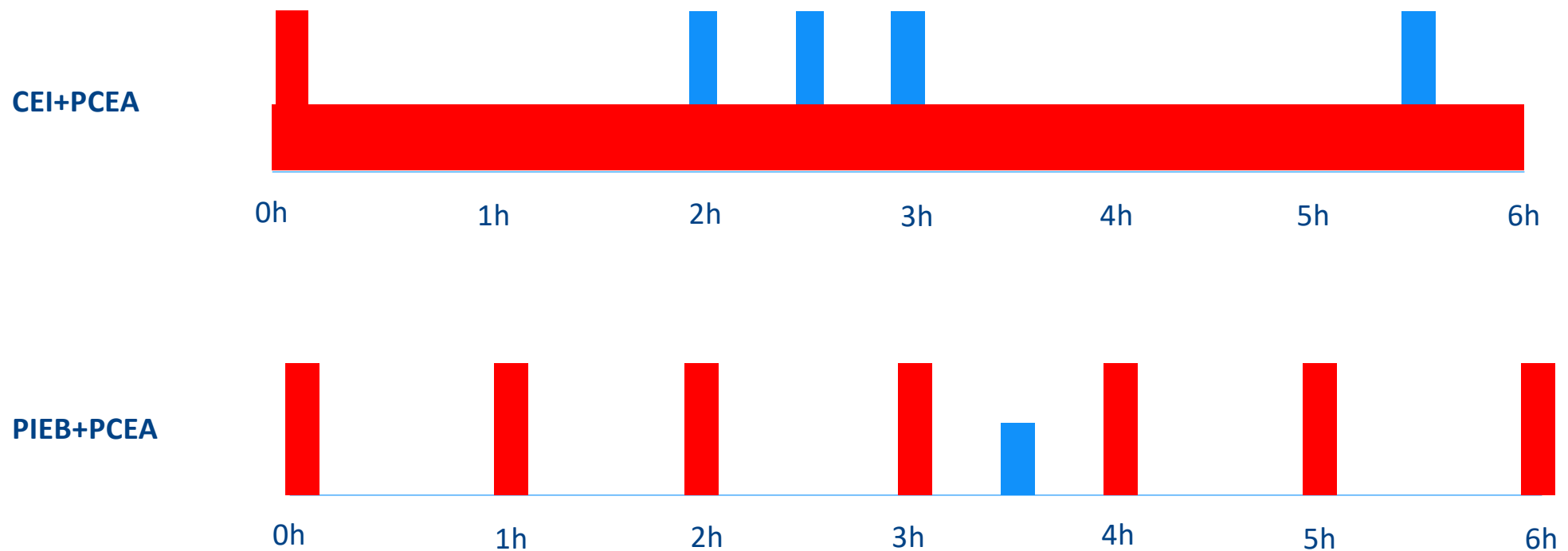
of

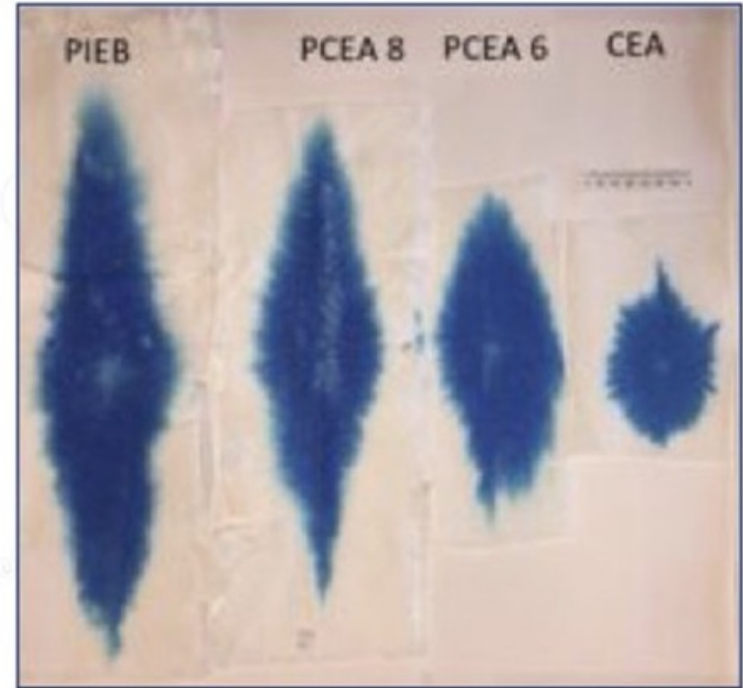
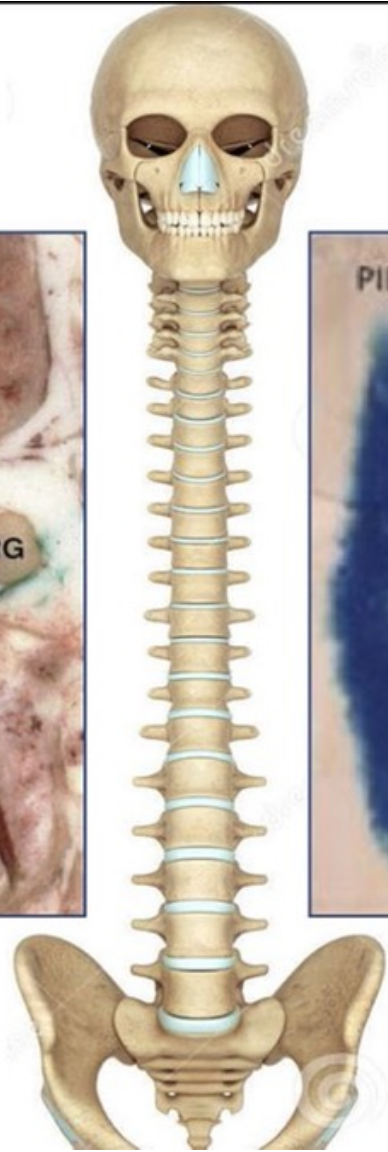
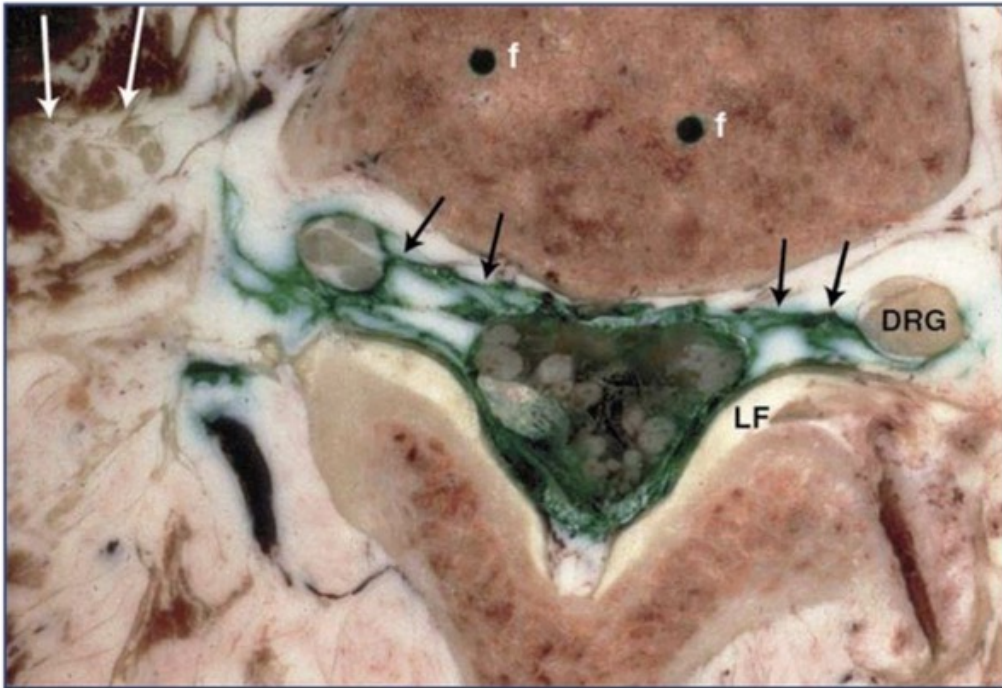
Geprogrammeerde bolustoediening

“10 ml bolus elk uur”

Programmed Intermittent Epidural Bolus (PIEB)
Continuous Epidural Infusion (CEI)
Patient Controlled Epidural Analgesia (PCEA)

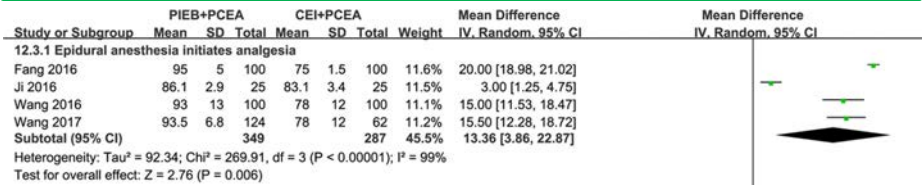

Kaynar et al, *Anesth Analg* 1999;89
 Rusha et al. *SOAP* 2019 T210-187
 Hogan, *Reg Anesth Pain Med* 2002;27

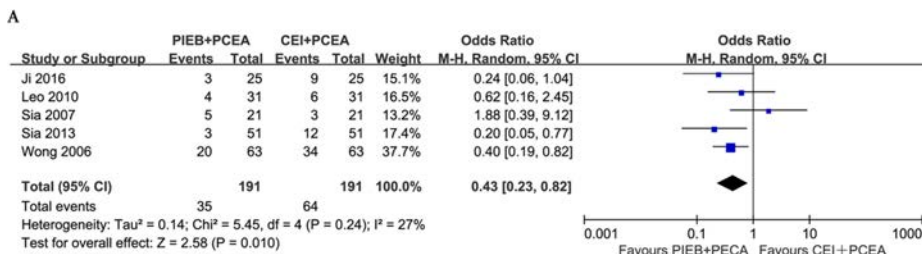
George RB

Geprogrammeerde bolus vs continue toediening

Maternale tevredenheid ↑

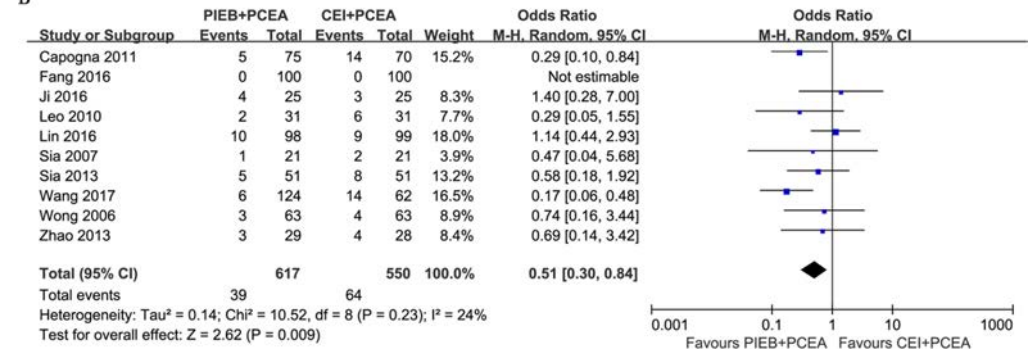
Anesth. retour ↓ -57%

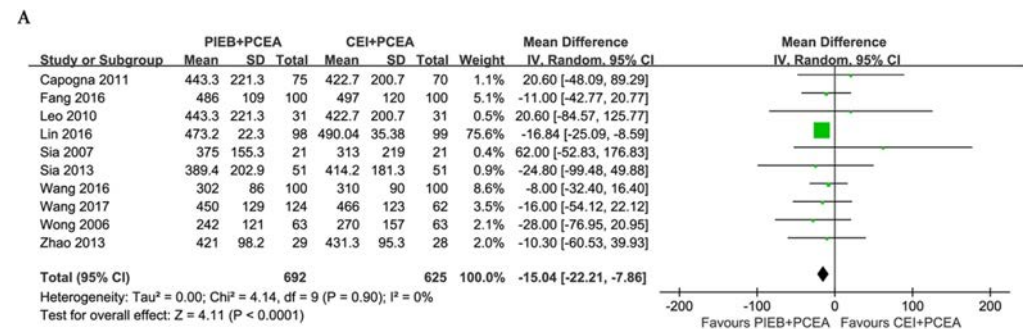
Koorts ↓ -72%

Kunstverlossingen ↓ -49%

Duur partus ↓ (≈ -15 min)

Het “geheime” recept

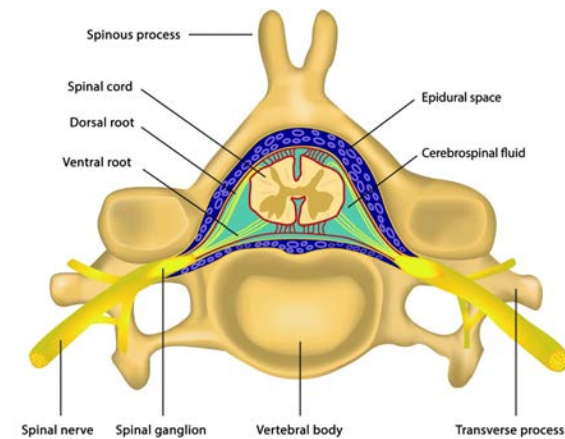

Ropivacaine vs bupivacaine?

- Minder motorblokkade
- Minder cardiotoxiciteit

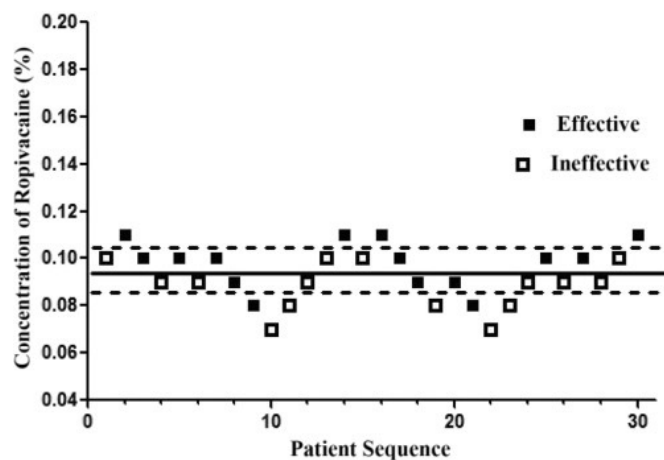
Opioiden?

- Achterhoorn myelum
- Minder lokaalanestheticum nodig

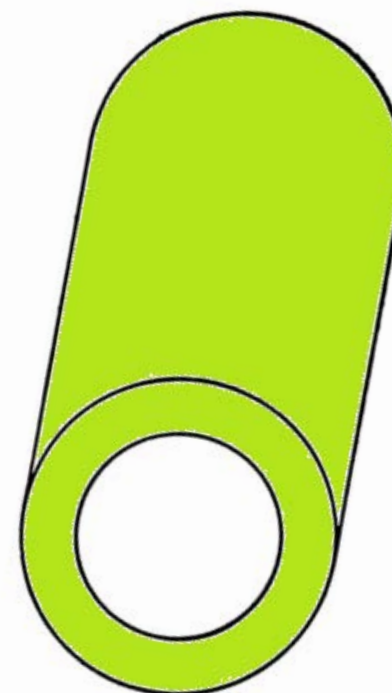

Het “geheime” recept

Hoog volume, lage concentratie

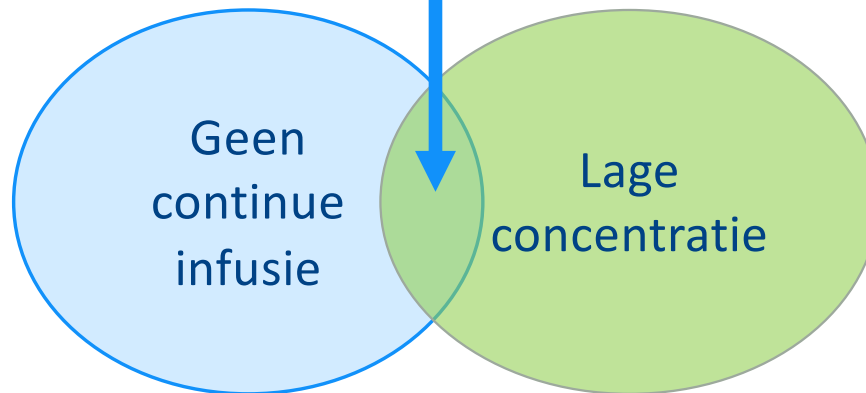
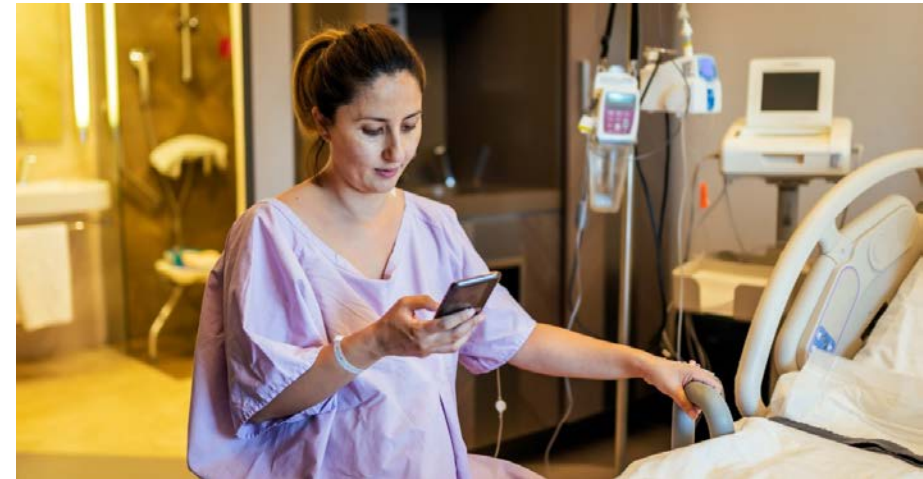
ropivacaine 0,1% + sufentanil 0,5 mcg/ml
bupivacaine 0,0625% + sufentanil 0,5 mcg/ml

10-15 ml

Hogere concentratie lokaalanestheticum geeft
meer motorblokkade en meer hypotensie,
zonder betere pijnstilling

Walking epidural

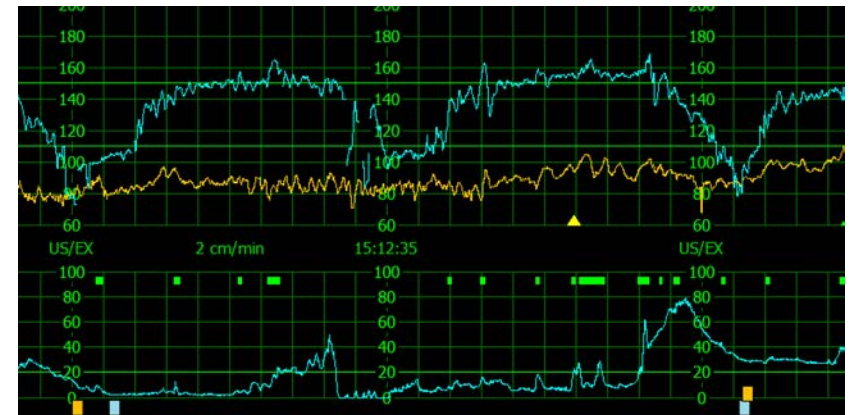
bupivacaine < 0,1% + sufentanil 0,5 mcg/ml
ropivacaine < 0,17% + sufentanil 0,5 mcg/ml

Effecten van epidurale pijnstilling op de partus

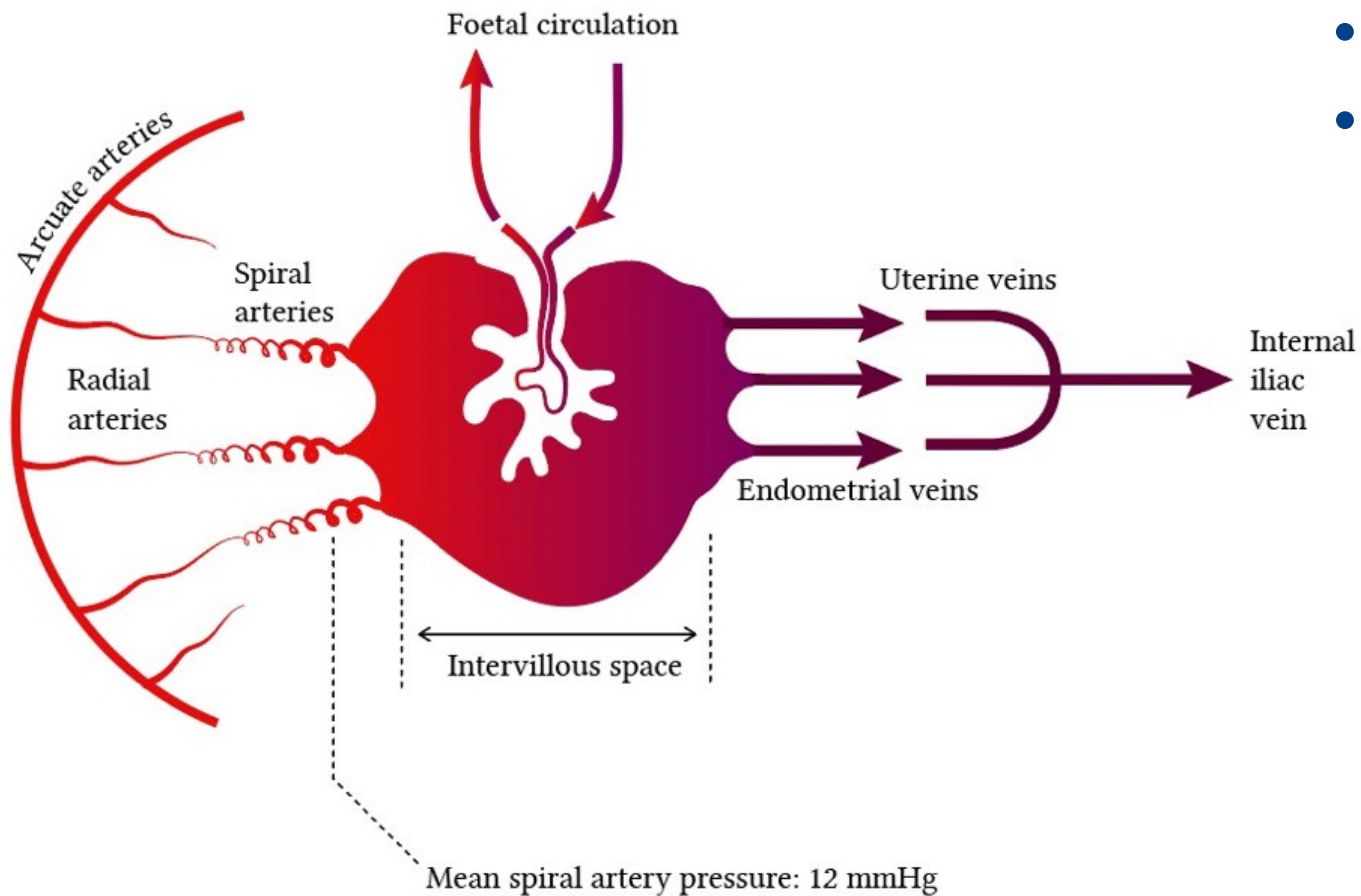
Vervolg casus

- Plaatsen epiduraalcatheter en initiatie van pijnstilling
- Pijnvrij
- Gecompliceerde deceleraties
Maternale RR: 105/50;
houdingsverandering, vulling en efedrine
- RR 110/70
- Ontsluiting 8 cm
- Persisterende deceleraties
- MBO: pH 7.19 → sectio

Placenta: uteriene circulatie

- Geen arteriolen
- Geen autoregulatie

umcg

Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

Hypotheses

Epiduraal verhoogt het aantal spoedbevallingen vanwege foetale nood

Dit effect is het grootst bij zwangerschappen gecompliceerd met verminderde placentafunctie, weergegeven in een dose-response relatie met geboortegewicht percentielen (als proxy voor placenta functie)

Studie 1 in PERINED data

Cohort: PeriNed: Jan 2014 – dec 2018

Inclusie: eenling zwangerschap, hoofdligging, bevalling 36+0 tm 42+0

Exclusie: congenitale afwijkingen, antenatale sterfte, primaire sectio, multiple analgesie vormen

Correctie voor relevante confounders

Primaire uitkomst: spoedbevalling* vanwege verdenking foetale nood

*Spoedbevalling: kunstverlossing (vacuüm of forceps) of secundaire sectio

Ultrasound Obstet Gynecol 2023; 62: 668–674

Published online in Wiley Online Library (wileyonlinelibrary.com). DOI: 10.1002/uog.26309.

This is an open access article under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs License](#), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited, the use is non-commercial and no modifications or adaptations are made.

Effect of intrapartum epidural analgesia on rate of emergency delivery for presumed fetal compromise: nationwide registry-based cohort study

S. E. DAMHUIS^{1,2}, H. GROEN³, B. THILAGANATHAN^{4,5}, W. GANZEVOORT^{2,6} and S. J. GORDIJN¹

Damhuis 2023

Studie populatie

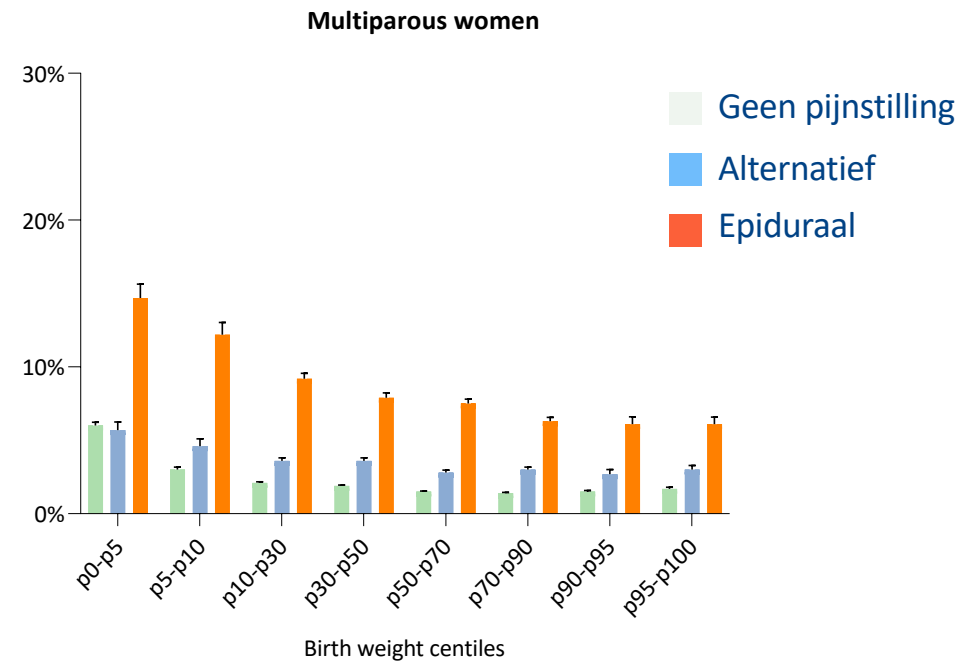
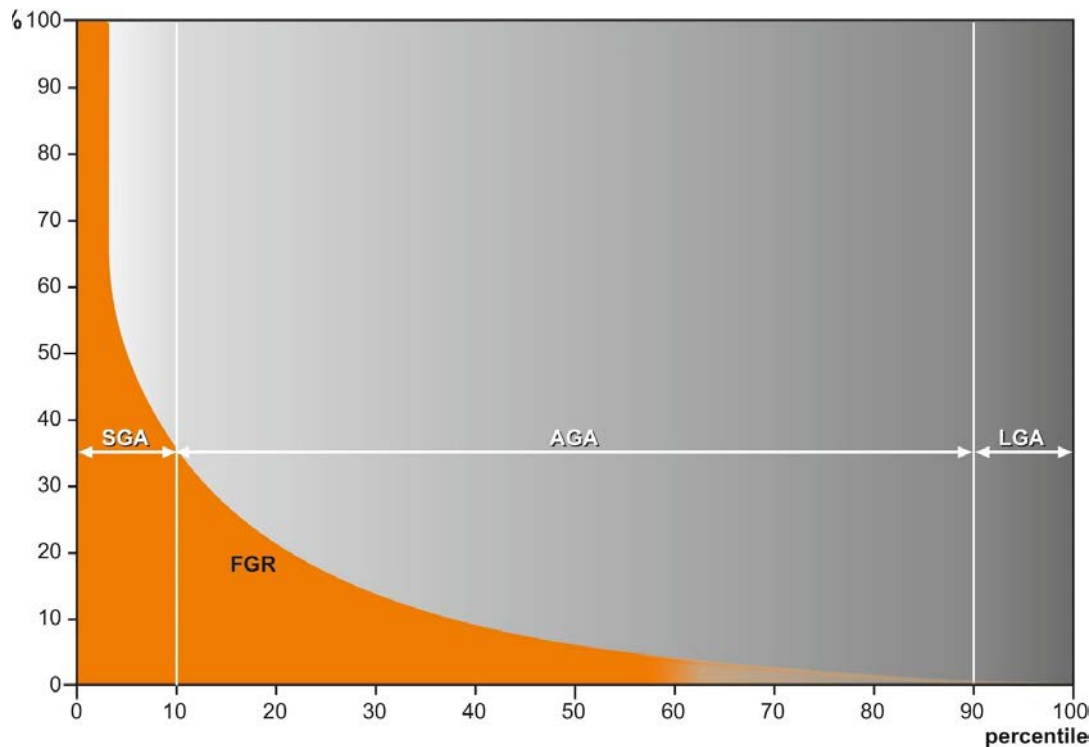
✘	Geen pijnstilling:	n=422.568
	Epiduraal:	n=120.426
	Alternatieve pijnstilling	n=86.957
Totale onderzoeksgroep		n=629.951

Uitkomsten

Table 1 Baseline characteristics and delivery and neonatal outcomes of Perined cohort, according to analgesia use during labor

<i>Characteristic</i>	<i>No analgesia</i> (n = 422 568)	<i>Epidural analgesia</i> (n = 120 426)	<i>Alternative analgesia</i> (n = 86 957)
Mode of delivery			
Spontaneous	90.7	69.0	82.4
Instrumental VD	5.3	16.5	11.4
Unplanned CS	4.0	14.5	6.2
ED for presumed fetal compromise	4.1	13.2	7.0
Episiotomy	16.1	34.1	27.4
PPH (> 1 L)	5.5	7.5	7.1
Meconium-stained AF	12.8	14.7	14.1
Neonatal			
Female sex	49.4	48.0	47.4
Birth weight (g)	3496 ± 473	3455 ± 480	3483 ± 487
Severe SGA§	1.9	2.6	2.2
Mild SGA¶	7.7	9.5	8.4
5-min Apgar score < 7	0.7	1.9	1.3
UA pH tested	5.8	16.1	11.2
UA pH < 7.10**	8.8	9.6	12.1
Admission to NICU	1.3	3.7	1.4
Death††	0.05	0.05	0.03

Spoedbevalling vanwege foetale nood

- Retrospectieve data: hypothese genererend
- Kunnen we de hypothese nog kracht bijzetten?

Intro: RAVEL studie algemeen

RCT in 2011-2012 in 15 centra in Nederland
 Inclusie: zwangeren in tweede lijn 32+0 en 42+6 weken
 Randomisatie EDA vs Remifentanil voor start baring
 Intention-to-treat principe
 Primaire uitkomst: tevredenheid/pijnscore
 n=1358

	Remifentanil PCA N=687	Epidural analgesia N=671	RR (95% CI)	p value
Spontaneous	518 (75.4%)	501 (74.7%)	1.0 (0.90-1.2)	0.75
Vaginal instrumental	63 (9.2%)	70 (10.4%)	0.93 (0.77-1.1)	0.45
Cesarean section	106 (15.4%)	100 (14.9%)	1.0 (0.88-1.2)	0.87

PAINSCORE	Remifentanil PCA	Epidural analgesia	P value	Difference (95% CI)
During active labor				
Pain score (mean)	30.7	27.2	0.021	3.6 (0.5-6.6)
After start pain relief				
Pain score (mean)	26.9	20.7	<0.001	6.2 (3.1-9.2)

Studie 2: Post Hoc per protocol RAVEL studie

Exclusie:

geen pijnstilling ontvangen (n=564),
cross-over (n=58),
meerlingen (n=21),
andere vorm pijnstilling (n=22),
andere vorm dan gerandomiseerde pijnstilling (n=74)

Resultaat: n= 619 voor onze analyse,
n=283 EDA,
n=336 Remifentanil

Ultrasound Obstet Gynecol 2023; 62: 675–680

Published online in Wiley Online Library (wileyonlinelibrary.com). DOI: 10.1002/uog.26308.

This is an open access article under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs License](#), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited, the use is non-commercial and no modifications or adaptations are made.

Epidural analgesia and emergency delivery for presumed fetal compromise: *post-hoc* analysis of RAVEL multicenter randomized controlled trial

E. S. E. TABERNÉE HEIJTMEIJER¹, H. GROEN², S. E. DAMHUIS^{1,3}, L. M. FREEMAN⁴, J. M. MIDDELDORP⁵, W. GANZEVOORT^{3,6} and S. J. GORDIJN¹

Partus uitkomsten

<i>Outcome</i>	<i>EDA</i> (n = 283)	<i>PCRA</i> (n = 336)	<i>P</i>
Delivery			
Emergency delivery for presumed fetal compromise	14.8	8.3	0.011
Mode of delivery			0.096
Spontaneous	67.8	75.9	
Vacuum/forceps extraction	14.5	9.8	
CS	16.3	14.0	
CS after vacuum/forceps	1.4	0.3	
PPH (> 1 L)	6.4	7.1	0.700
Meconium-stained AF	1.8	1.8	0.986
Perineal laceration			0.677
Rupture only	40.3	36.9	
Episiotomy only	27.9	27.1	
Rupture and episiotomy	1.8	1.5	
No laceration	30.0	34.5	

Neonatale uitkomsten

<i>Outcome</i>	<i>EDA</i> (n = 283)	<i>PCRA</i> (n = 336)	<i>P</i>
Neonatal			
Female sex	48.8	46.7	0.613
Birth weight (g)	3442 ± 505	3494 ± 523	0.249
Severe SGA†	6.0	4.8	
Mild SGA‡	6.0	8.3	
5-min Apgar score < 7	2.5	2.1	0.745
Umbilical artery pH tested	80.6	74.4	0.069
Umbilical artery pH < 7.10	7.5	3.9	0.021
Mortality	0.0	0.6	0.194

Spoedbevalling verdenking foetale nood

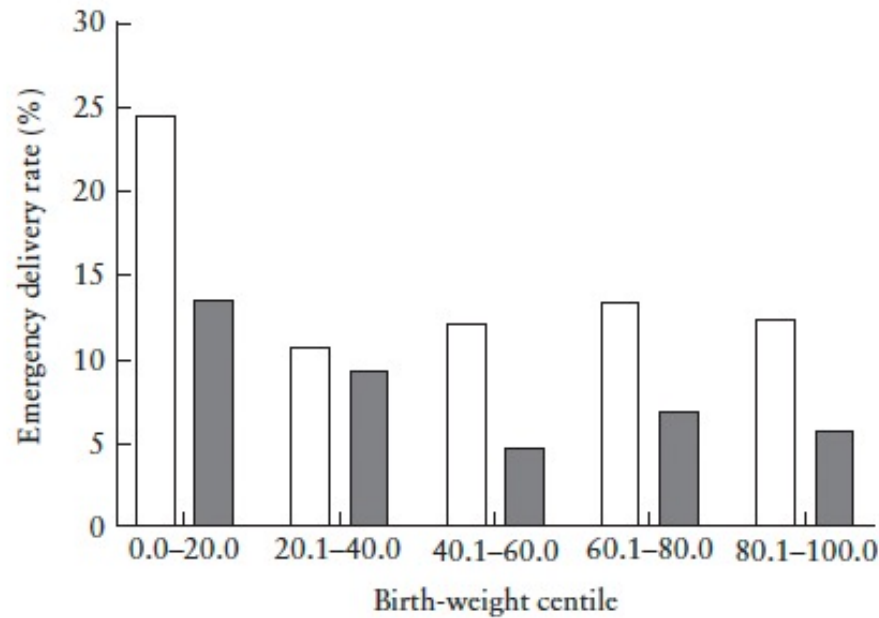
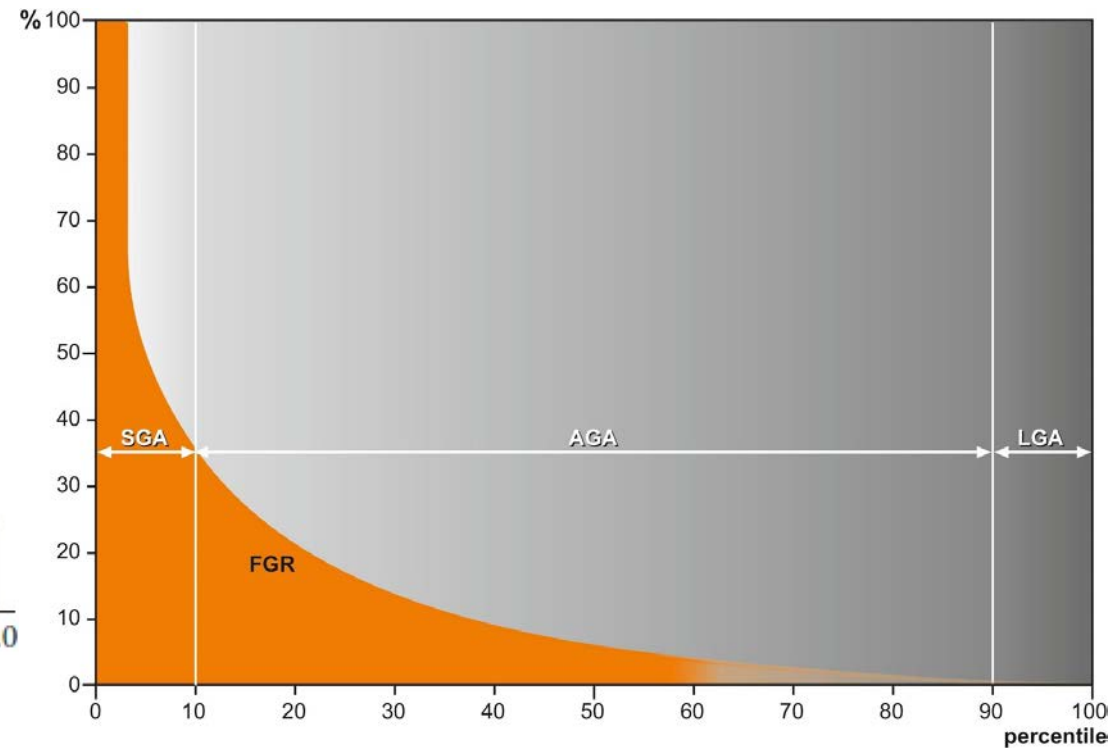

Figure 2 Rate of emergency delivery for presumed fetal compromise in women receiving epidural analgesia (□) and those receiving patient-controlled remifentaniil analgesia (■), according to birth-weight quintile.

Conclusies beide studies

---

1. Na epiduraal meer spoedbevallingen vanwege verdenking foetale nood
2. Hoe lager het geboortegewichtpercentiel hoe hoger die kans
3. Hypothese genererend, causaliteit aannemelijk, niet bewezen

Toekomst

Discussie nav artikelen

Eerdere RCT's

- Gemengde reden interventies (niet vorderen / foetale nood)
- 22/30 RCT's intention-to-treat analyse → cross-over naar EDA

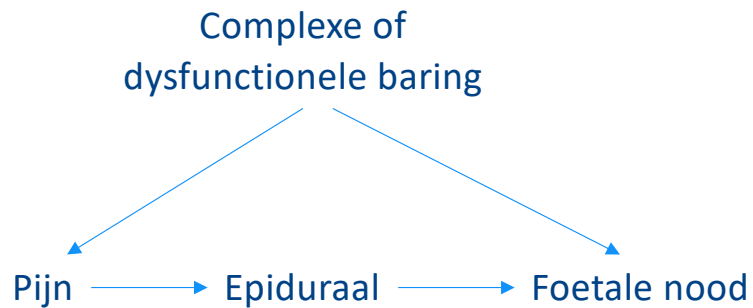
Beperkingen huidige studies

- **Bias? (inleiding bij (hoog)risico zwangerschappen)**
- **Registratie Perined**
- Geen info BMI, roken, duur EDA, duur baring voor EDA?
- Geen info over doseringen beleid bij RR daling
- **Variatie in teams**

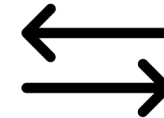
Klopt dit wel?

Was er hypotensie?

Objectiveren foetale nood?
Meer interventies maar
foetale uitkomsten gelijk

Wisselwerking tussen
pijn(stilling) en interventies

Exclusie van crossover bij superieure interventie?

A priori **hoog risico** op foetale nood,
A priori **laag risico** op foetale nood

Epiduraal

Niet-epiduraal

Epiduraal gekregen

Te snel
bevallen voor
epiduraal

Teveel pijn,
crossover

Niet-epiduraal gekregen

Exclusie van crossover:

UMC Utrecht
Wilhelmina Kinderziekenhuis

Epiduraal gekregen

vs

Niet-epiduraal gekregen

Als het wel klopt ....

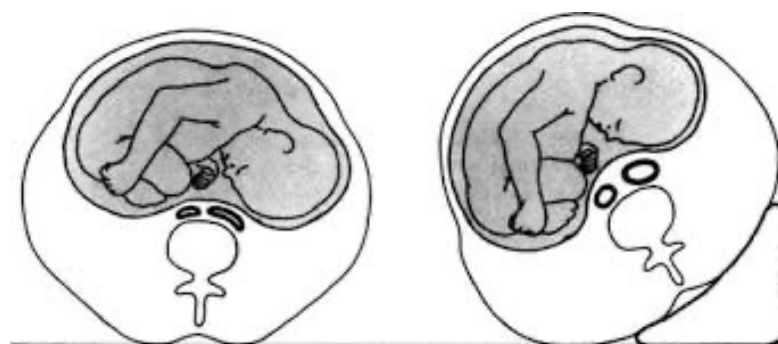

- Implementatie hoog-volume lage-concentratie lokaalanesthetica
- Aandacht voor voorkómen en behandelen hypotensie
- Aandacht voor adequate intra-uteriene resuscitatie
- Aandacht voor multidisciplinaire benadering op verloskamers

Hemodynamiek bij epidurale pijnstilling

- **Dosisafhankelijke arteriële vasodilatatie en toegenomen veneuze capaciteit met daarbij systemische hypotensie**
  - Eerste 30 minuten na initiatie van epidurale pijnstilling, 1:10 – 1:50
  - Systole -20% van baseline, < 90 mmHg en/of CTG-afwijkingen
- **Leg vrouwen niet plat op hun rug na opstarten epiduraal**
  - Desastreus voor veneuze return
  - Houding geen belangrijke determinant verspreiding LA in epidurale ruimte
- **Vroegtijdige herkenning en behandeling**
  - RR elke 5 min eerste 30 min, dan elk uur
  - Preload heeft geen plaats bij moderne epiduraal ^{1,2}
  - Left-lateral tilt, efedrine 5-10 mg, drukzak
  - **Test het blok: cave subduraal of intrathecaal**

Kortdurende hypotensie niet geassocieerd met slechtere neonatale uitkomst

EFEDRINE

- **Alfa-1**
  - Vasoconstrictie
- **Beta-1**
  - Tachycardie
  - Inotropie
- **Indirect effect (10-15 min)**
  - Vrijmaken noradrenaline
- **Klinisch insignificant effect op UA pH**
- **Contra-indicaties:**
  - MAO-remmers
  - Kritische aortaklepstenose

FENYLEFRINE

- **Alfa-1**
  - Vasoconstrictie
  - Tachycardie
- **Reflexbradycardie**

Effect tot 4 minuten

Intra-uteriene resuscitatie

VERBETER PRELOAD

Left-lateral tilt
Crystalloïden

VERBETER LV- CONTRACTILITEIT

efedrine 7,5 mg – 10 mg

OORZAAK?

Test het blok, bij twijfel
stop medicatie

VERHOOG PERIFERE VAATWEERSTAND

efedrine 7,5 mg – 10 mg
en/of fenylefrine

VEBETER PLACENTAIRE PERFUSIE

Stop oxytocine

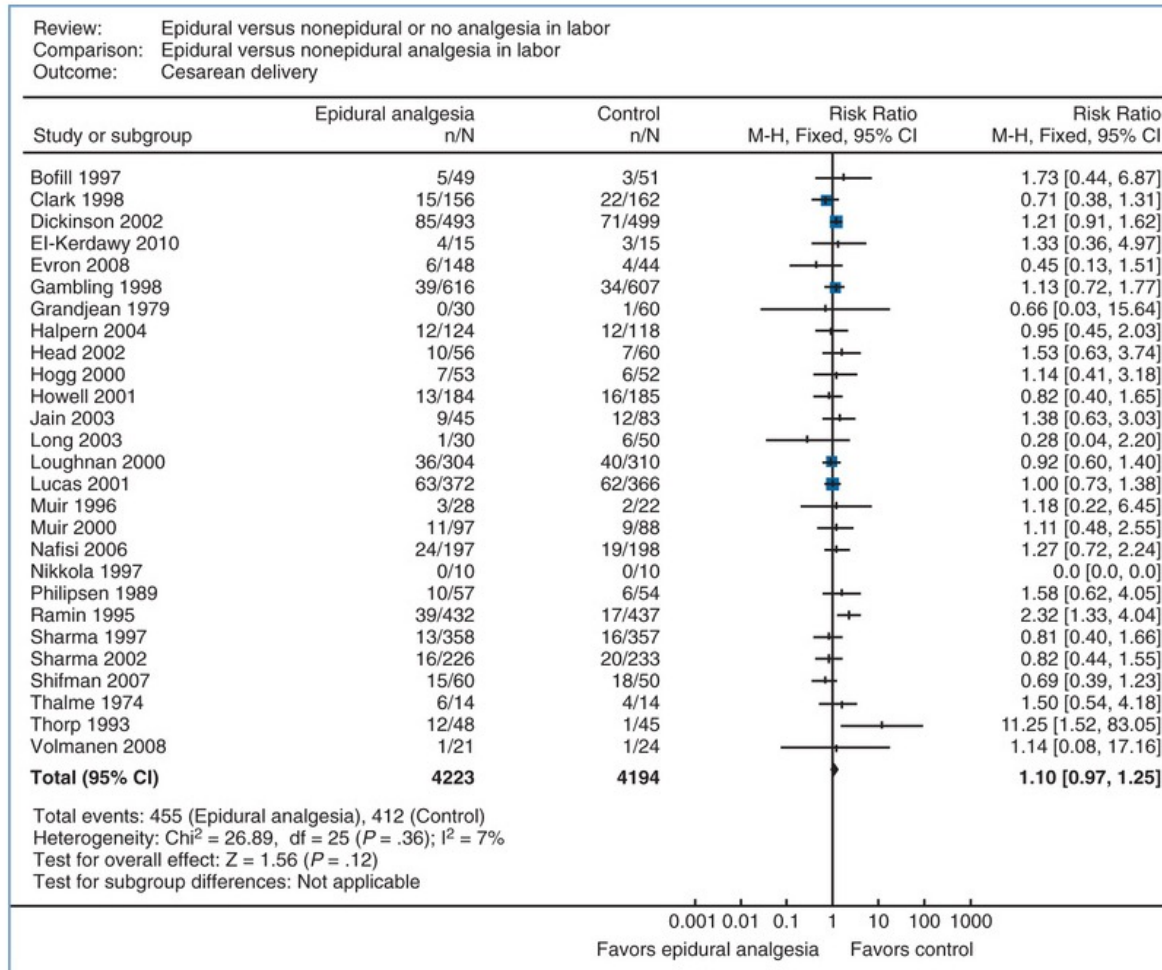
BEHANDEL HYPERTONUS

nitroglycerine, atosiban

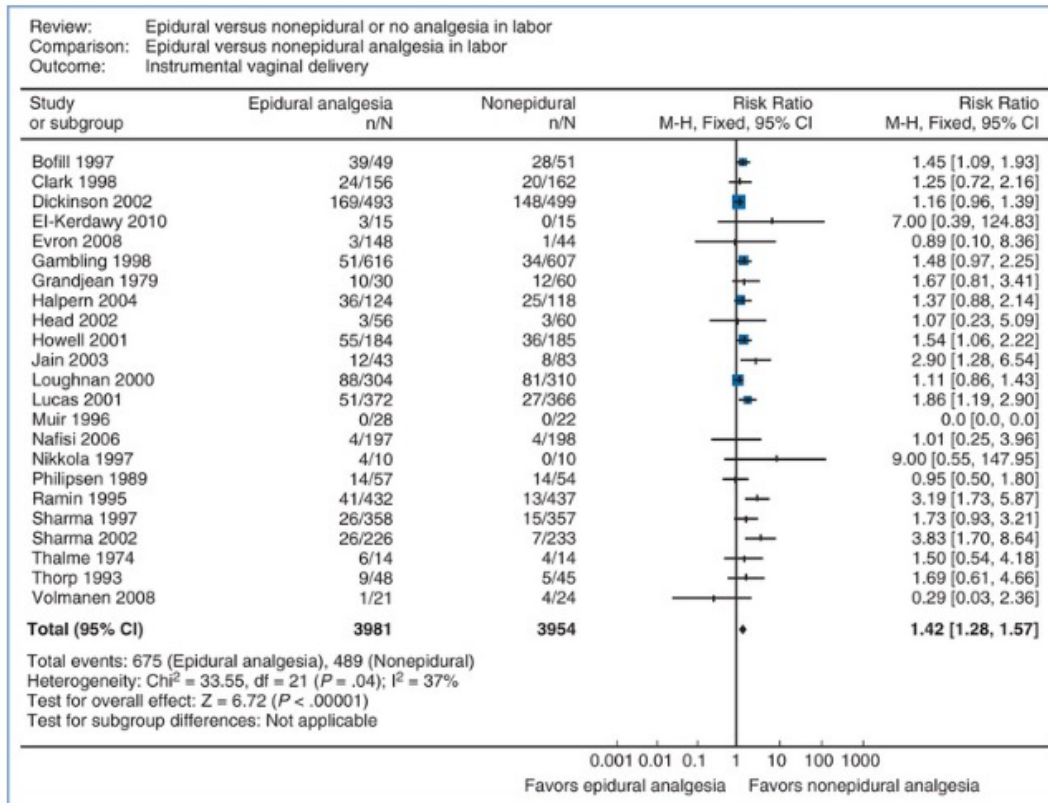
VERBETER OXYGENATIE

Geef zuurstof

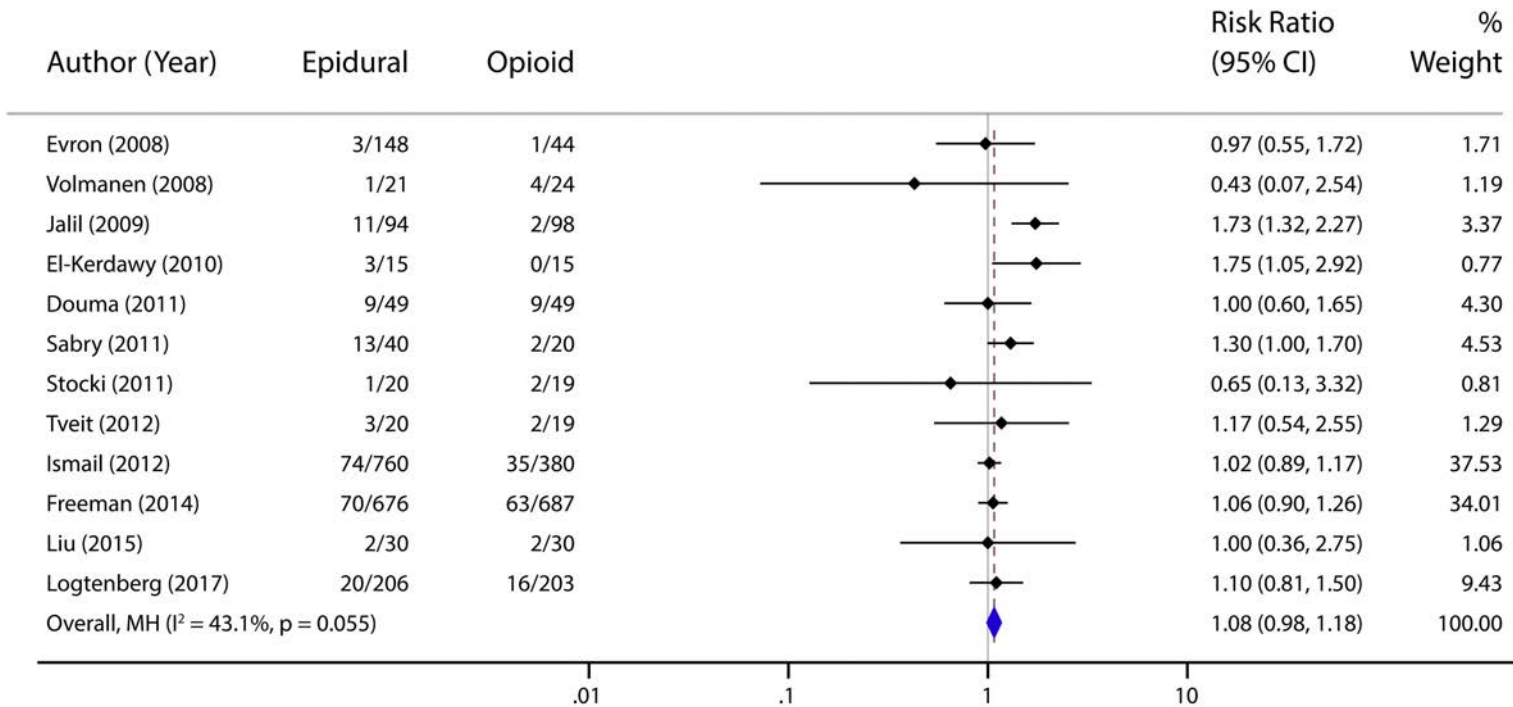
Epidurale pijnstilling en sectio

Meer instrumentele partus bij epidurale pijnstilling

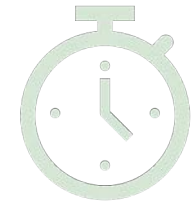

Instrumentele partus **gelijk** bij hedendaagse epiduraal

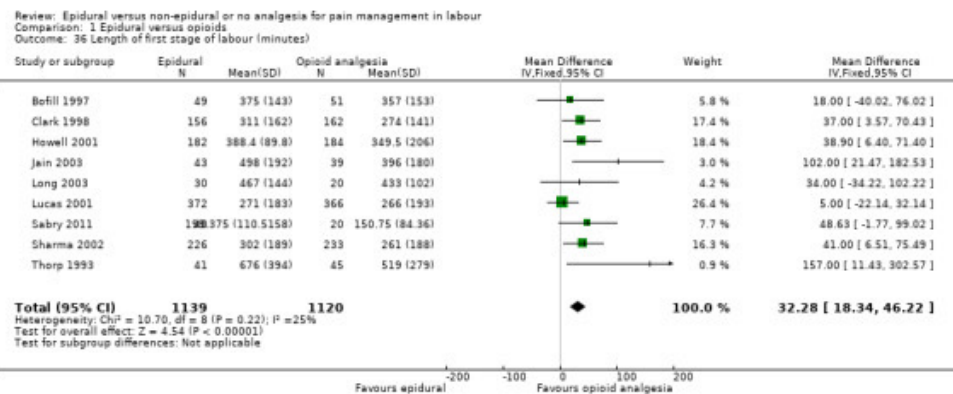
NOTE: Weights are from Mantel-Haenszel model

Ontsluitingsfase: duur

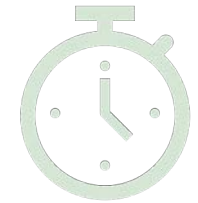

Anim-Somuah M, Smyth RMD, Cyna AM, Cuthbert A.
Epidural versus non-epidural or no analgesia for pain management in labour.
Cochrane Database of Systematic Reviews 2018, Issue 5. Art. No.: CD000331.
DOI: [10.1002/14651858.CD000331.pub4](https://doi.org/10.1002/14651858.CD000331.pub4).

9 RCT's, n=2259, epiduraal vs opiaten
Epiduraal: **32 minuten langer** (95% CI: 18-46 min)

Uitdrijvingsfase bij walking epidural?

Randomized Controlled Trial > *Obstet Gynecol.* 2017 Nov;130(5):1097-1103.

doi: 10.1097/AOG.0000000000002306.

Original Research

Epidural Analgesia During the Second Stage of Labor

A Randomized Controlled Trial

XiaoFeng Shen, MD, Yunping Li, MD, ShiQin Xu, MD, Nan Wang, MD, Sheng Fan, MD, Xiang Qin, RN, Chunxiu Zhou, RN, and Philip E. Hess, MD

Lage concentratie lokaalanesthetica (ropivacaine 0.08% + sufentanil 0.4 mcg/ml)

Geen verschil in uitdrijvingsduur: 51 vs 52 minuten

UMC Utrecht

Wilhelmina Kinderziekenhuis

Staken epiduraal bij uitdrijvingsfase?

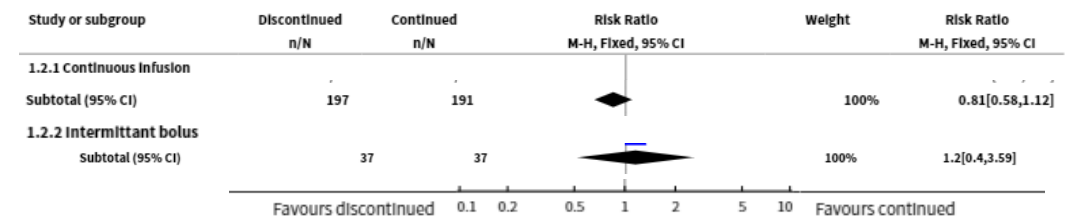
Cochrane Database of Systematic Reviews

Discontinuation of epidural analgesia late in labour for reducing the adverse delivery outcomes associated with epidural analgesia (Review)

Torvaldsen S, Roberts CL, Bell JC, Raynes-Greenow CH

- Geen evidence dat dit kans op instrumentele partus verkleint
- Verhoogt **wel** kans op inadequate pijnstilling tijdens uitdrijvingsfase
- Wacht in elk geval met verlagen densiteit neuraxisblokkade tot gunstig ingedaald

Analysis 1.2. Comparison 1 Discontinued versus continued, Outcome 2 Instrumental delivery by subgroup analysis.

Epidurale pijnstilling en perineaal trauma?

- + Voorkómen van ongecontroleerde 'urge to push'
- Langere uitdrijvingsfase
- Meer liggingsafwijkingen
- Meer baringsinterventies
- Meer nullipara

Studies:

Variabele uitkomst (OR 0.3 tot 1.5) ....

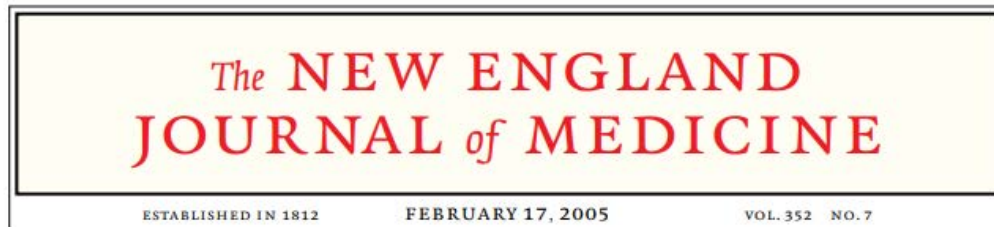
Cochrane:

Geen effect van epidurale pijnstilling op perineaal trauma

Timing van een epiduraal

“Is het te vroeg voor een epiduraal?”

The Risk of Cesarean Delivery with Neuraxial Analgesia Given Early versus Late in Labor

Cynthia A. Wong, M.D., Barbara M. Scavone, M.D., Alan M. Peaceman, M.D., Robert J. McCarthy, Pharm.D., John T. Sullivan, M.D., Nathaniel T. Diaz, M.D., Edward Yaghmour, M.D., R-Jay L. Marcus, M.D., Saadia S. Sherwani, M.D., Michelle T. Sproviero, M.D., Meltem Yilmaz, M.D., Roshani Patel, R.N., Carmen Robles, R.N., and Sharon Grouper, B.S.

Secundaire sectio	17,8%	20,7%	P=0.31
Instrumentele partus	19,6%	16,0%	P=0.13
Partusduur	295 min	385 min	P<0.001
Pijn (NRS)	2	6	P<0.001

“Is het te laat voor een epiduraal?”

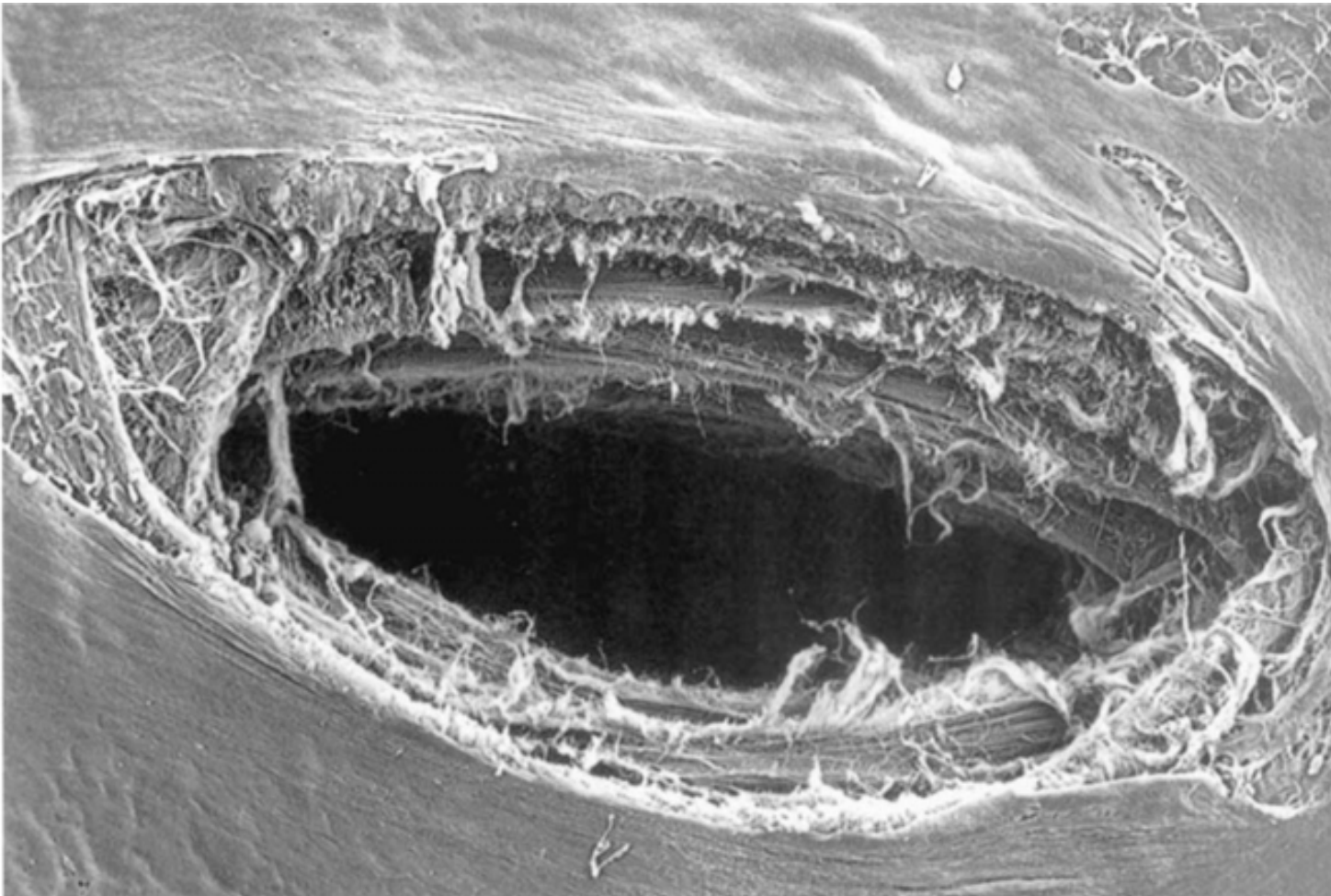
Bij vergevorderde partus relatieve contra-indicatie opiaten

Beloop ontsluitingsfase onvoorspelbaar

Ook in Nederlandse richtlijn geen grens afgesproken

“Overweeg CSE bij vergevorderde partus”

Complicaties van neuraxiale technieken in de obstetrie

Accidentele durale punctie (ADP)

1:100 – 1:200

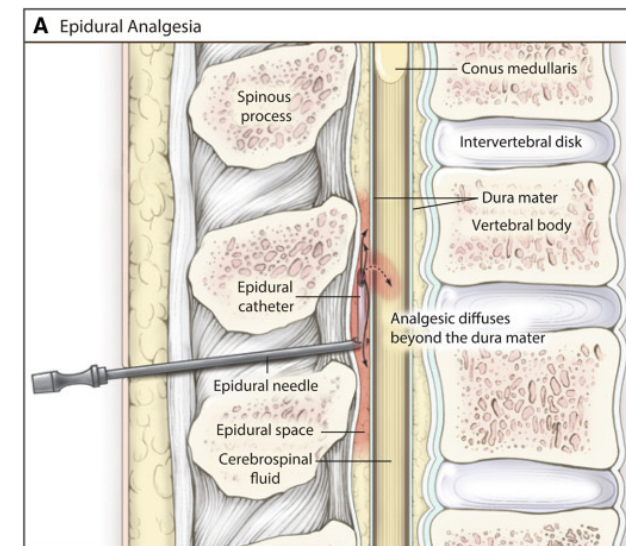
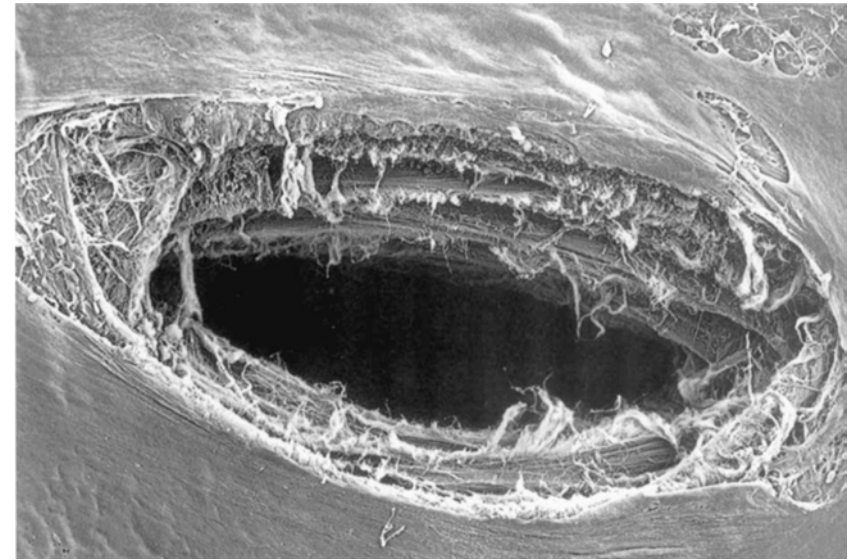
- 50% post-durale punctiehoofdpijn (PDPH)
- PDPH ↓ bij secundaire sectio en obesitas

Mechanisme onzeker ¹

- CSF hypovolemie secundair aan persisterend lek
- Cerebrale vasodilatatie
- Caudale rek van cerebrale structuren

Nieuwe epiduraal of plaatsen intrathecale catheter ^{2,3}

- Kans op PDPH gelijk
- ITC geassocieerd met minder noodzaak tot blood patch

Blood patch?

Acidentele durale punctie geassocieerd met:

- ↑ Chronische hoofdpijn (12-18 mnd) 20-50%
- ↑ Subduraal hematoom (RR 100)
- ↑ Depressie, ↑ PTSS

Alarmsymptomen bij PDPH

- Tinnitus
- Fotofobie
- Hersenzenuwuitval

Bij refractaire of beperkende PDPH,
bied een blood patch aan:

- 1^e: 50-80% effectief
- 2^e: 95% effectief

REGIONAL ANESTHESIA: EDITED BY MASSIMO LAMPERTI

Chronic consequences of accidental dural puncture and postdural puncture headache in obstetric anaesthesia – sieving through the evidence

Armstrong, Sarah^{a,b,c}; Fernando, Roshan^{d,e}

Author Information ©

Current Opinion in Anaesthesiology 37(5):p 533-540, October 2024. | DOI: 10.1097/ACO.0000000000001399

JAMA Neurology | Original Investigation

Association Between Post-Dural Puncture Headache After Neuraxial Anesthesia in Childbirth and Intracranial Subdural Hematoma

Albert R. Moore, MD; Paul M. Wiczorek, MD; Jose C. A. Carvalho, MD, PhD

BJA

British Journal of Anaesthesia, 129 (5): 747–757 (2022)

doi: 10.1016/j.bja.2022.08.004

Advance Access Publication Date: 7 September 2022

Review Article

PAIN

Chronic headaches related to post-dural puncture headaches: a scoping review

Qianpian Zhang¹, Sing Y. Pang² and Christopher W. Liu^{1,3,*}

¹Department of Pain Medicine, Singapore General Hospital, Singapore, ²Department of Anesthesiology, Singapore General Hospital, Singapore and ³Anesthesiology and Perioperative Sciences Academic Clinical Programme, Duke–NUS Graduate Medical School, Singapore

Hoog neuraxiaal blok waarvoor beademing

ANESTHESIA &
ANALGESIA

OPEN

ORIGINAL CLINICAL RESEARCH REPORT

High Neuraxial Block in Obstetrics: A 2.5-Year Nationwide Surveillance Approach in the Netherlands

Ingrid C. M. Beenackers, MD,* Timme P. Schaap, MD, PhD,† and Oscar F. C. van den Bosch, MD*

Verenigde Staten en Groot-Brittannië

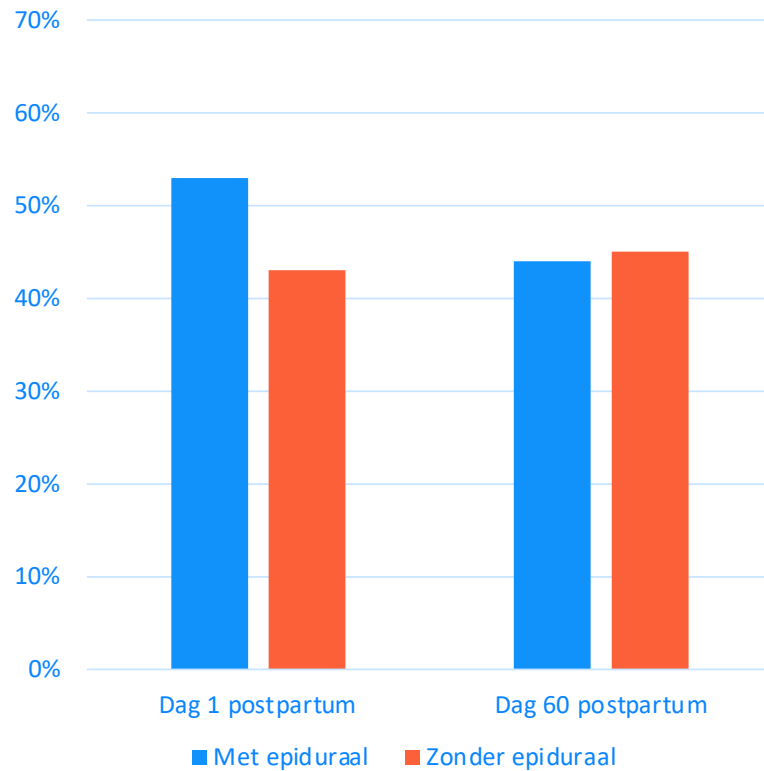
- 1 op 4.000

Nederland

- 1 op 29.770 (95% CI: 1:12,758 – 1:91,659)

Postpartum rugpijn

Verminder rugpijn door:

- Echografie voor neuraxiale technieken (OR 0.62)
- Mobiliseren tijdens en na partus
- Fysiotherapie, paracetamol, NSAID

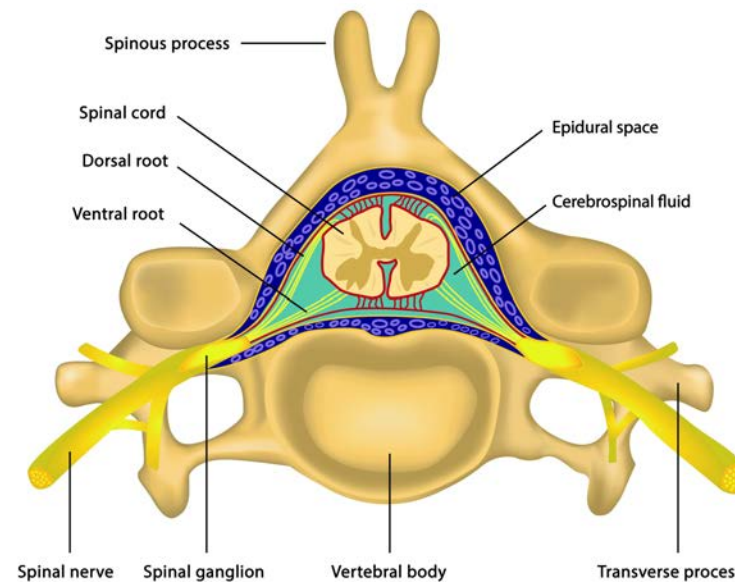
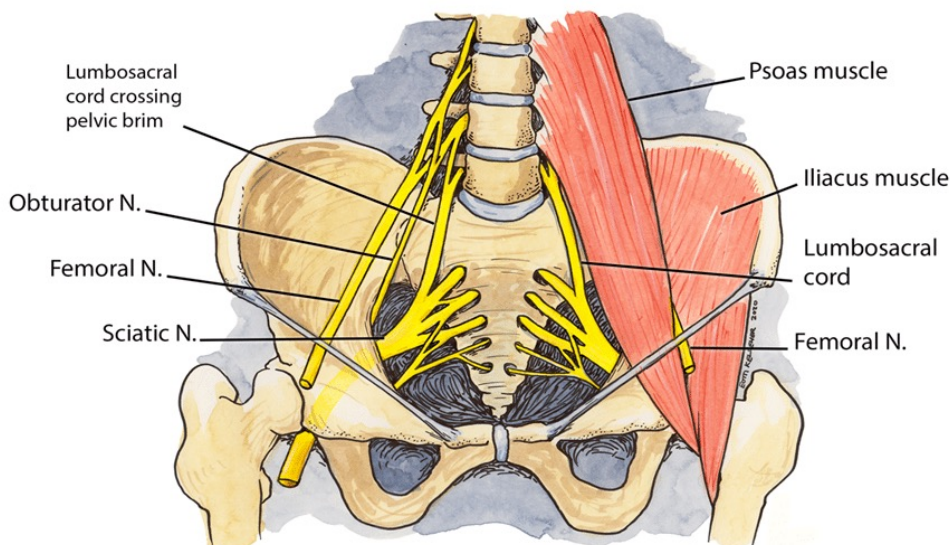
Macarthur et al, BMJ 1995

Breen et al, Anesthesiology 1994

Neurologische afwijkingen na partus met epidurale pijnstilling

Bevallen gaat gepaard met uitgebreide hormonale, anatomische, en fysiologische veranderingen

- Obstetrisch neurologisch letsel 1:2.600-6.400
- Anesthesiologisch neurologisch letsel 1:10.000-30.000

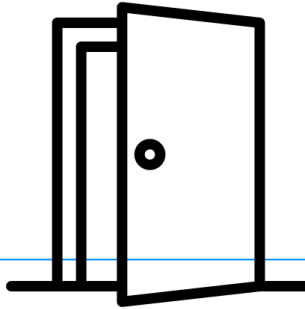

RED FLAGS

- Persistent or progressive neurological deficit
- Nerve root pain
- Neurological symptoms with urinary incontinence/retention
- Saddle anaesthesia
- Bilateral lower limb neurological signs
- Severe back pain
(disproportionate to usual bruising at instrumented level)
- Signs / symptoms of meningism

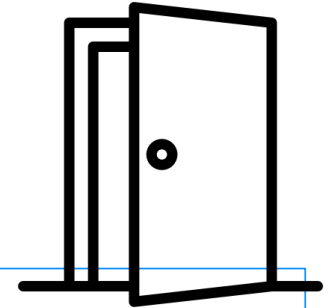
Wie gaat voor?

Kamer 1

32 jr G1P0, AD 39 wk SROM, in partu
Gezond, triatlons en mountainbiken
BMI 21
Epiduraalverzoek, 5 cm

Kamer 2

42 jr G1P0, AD 34+0 PPRM, in partu
Pre-eclampsie, labetolol, Tr 95
BMI 45, GDM
Epiduraalverzoek, 3 cm

What's new:

Epidurale pijnstilling en ernstige maternale morbiditeit

Effects beyond pain relief?

Epidural analgesia during labour and severe maternal morbidity: population based study

Rachel J Kearns,^{1,2} Aizhan Kyzayeva,² Lucy O E Halliday,² Deborah A Lawlor,^{3,4} Martin Shaw,^{2,5} Scott M Nelson²

n=567 216, Schotland, 20% met epiduraal
National Records of Scotland, NHS-UK, ICU Audit Group

Bevallen **met** epidurale pijnstilling:

Ernstige maternale morbiditeit ↓ 35%; aOR 0.65 [0.50-0.85)

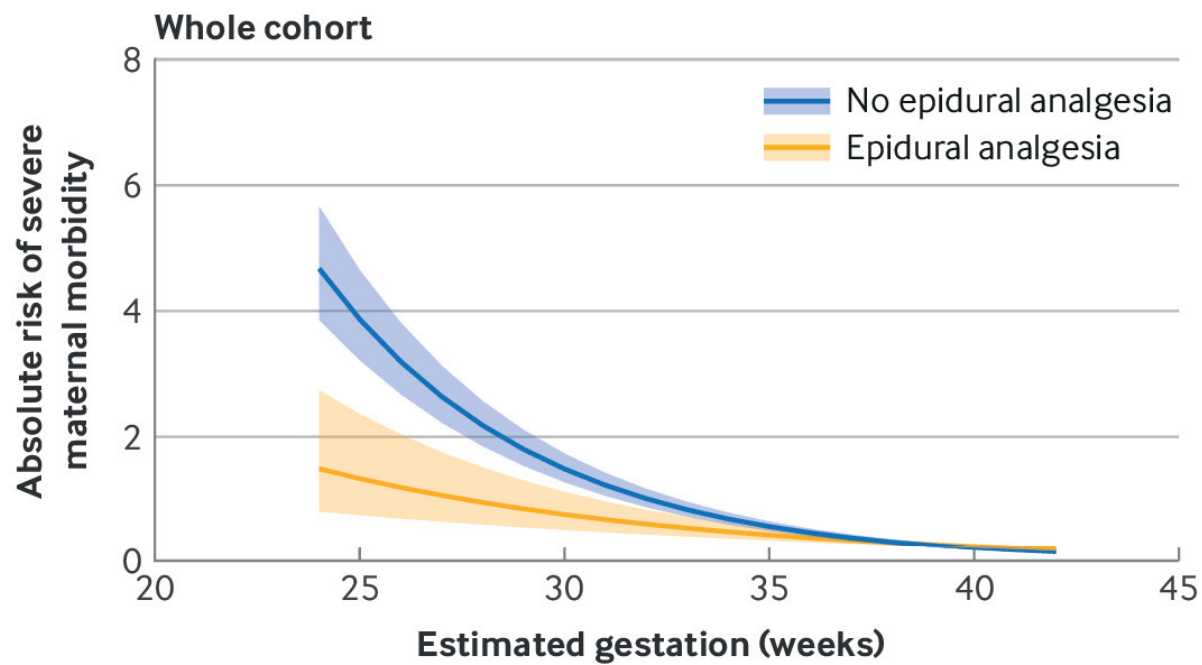
Bij comorbiditeiten: ↓ 50%; aOR 0.50 [0.34-0.72)

Bij prematuriteit: ↓ 47%; aOR 0.53 [0.37-0.76)

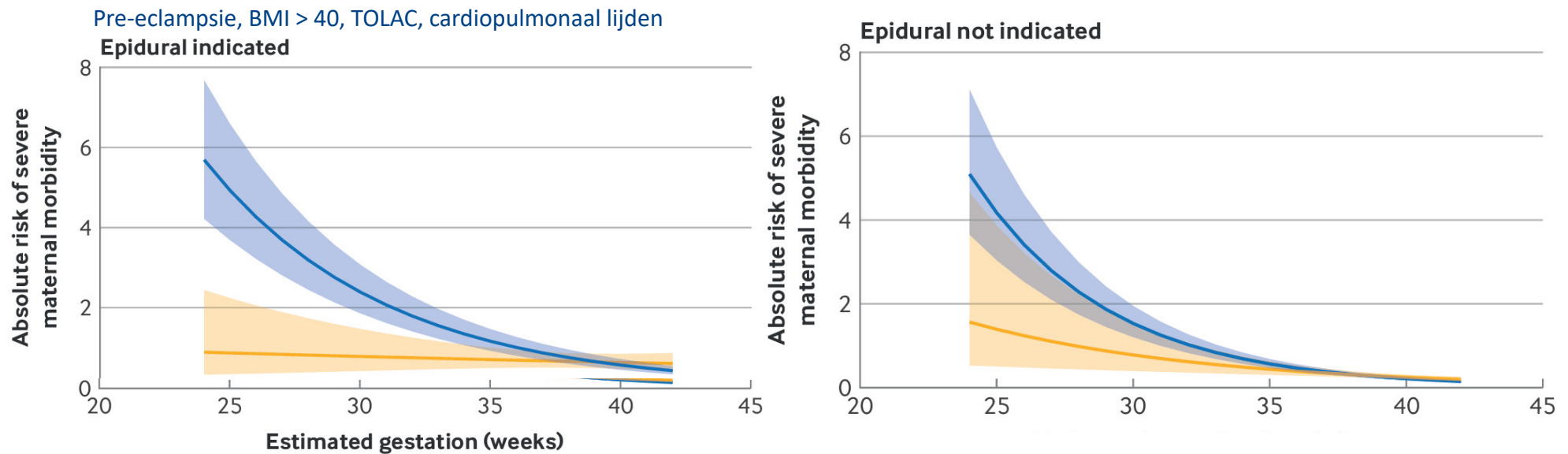
Epidural analgesia during labour and severe maternal morbidity: population based study

Rachel J Kearns,^{1,2} Aizhan Kyzayeva,² Lucy O E Halliday,² Deborah A Lawlor,^{3,4} Martin Shaw,^{2,5} Scott M Nelson²

Epidural analgesia during labour and severe maternal morbidity: population based study

Rachel J Kearns,^{1,2} Aizhan Kyzayeva,² Lucy O E Halliday,² Deborah A Lawlor,^{3,4} Martin Shaw,^{2,5} Scott M Nelson²

Unlocking maternal health: labour epidurals and severe morbidity

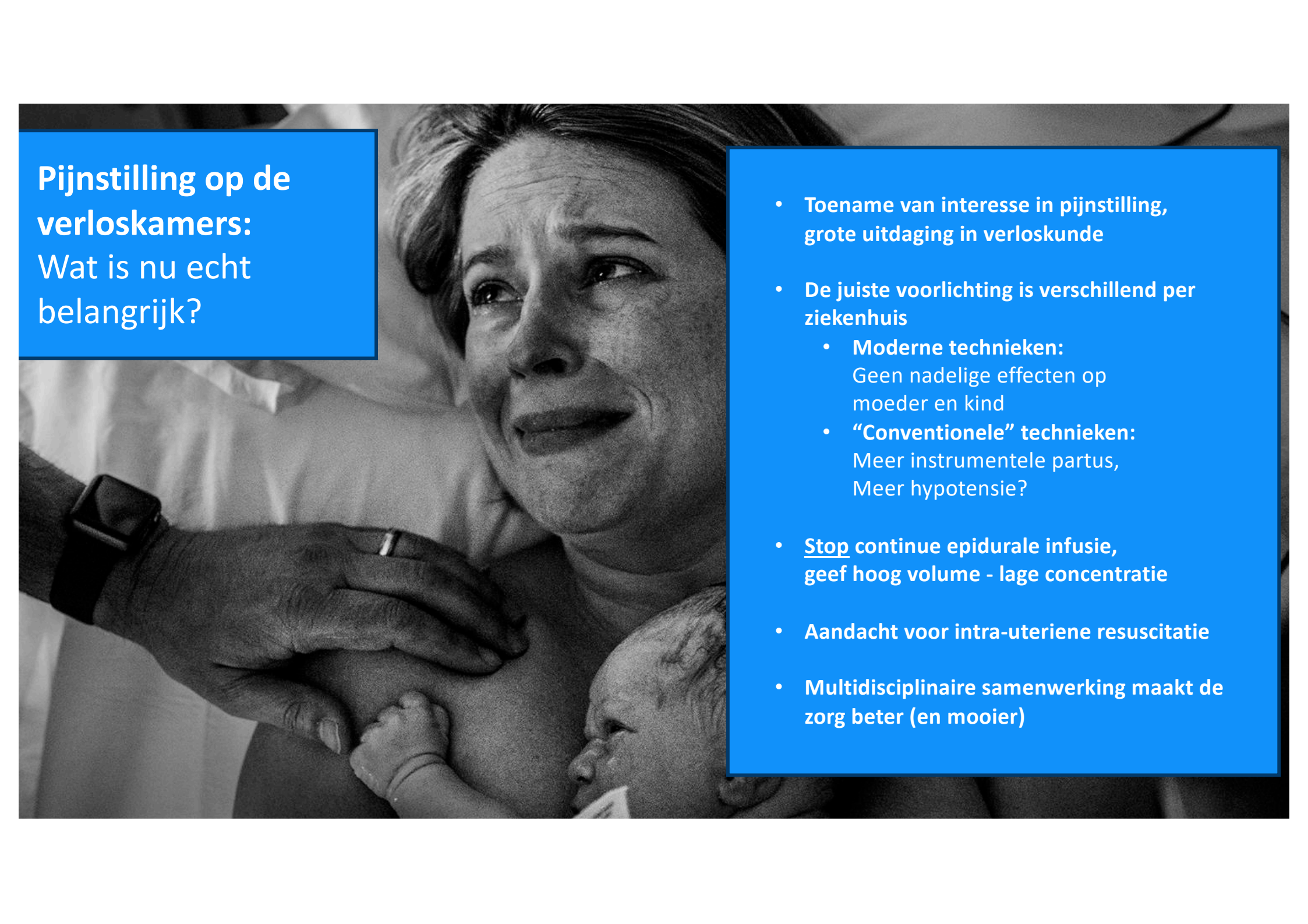
A viable protective option for at-risk pregnancies

Sarah Devroe,¹ Steffen Rex,¹ Nuala Lucas²

- **Fysiologie**
  - Damping catecholaminerelease, stress
  - Beschermend effect in hoog-risico zwangeren
- **Meer monitoring**
  - Vitale functies en interdisciplinair
- **Proxy van goede kwaliteit zorg**

No pain, no gain?

**Pijnstilling op de
verloskamers:
Wat is nu echt
belangrijk?**

- **Toename van interesse in pijnstilling, grote uitdaging in verloskunde**
- **De juiste voorlichting is verschillend per ziekenhuis**
  - **Moderne technieken:**
Geen nadelige effecten op moeder en kind
  - **“Conventionele” technieken:**
Meer instrumentele partus,
Meer hypotensie?
- **Stop continue epidurale infusie, geef hoog volume - lage concentratie**
- **Aandacht voor intra-uteriene resuscitatie**
- **Multidisciplinaire samenwerking maakt de zorg beter (en mooier)**

Dank voor jullie aandacht!
o.f.c.vandenbosch@umcutrecht.nl